west vlaanderen werkt

Klare Kijk
door Onderzoek
en Advies

Scan hier voor de tabletversie

iPad

Android

Nieuw Industrieel Beleid in West-Vlaanderen

Fabrieken voor de Toekomst, een toekomst voor de fabriek?

Economische kennisclusters: nut en valkuilen

West-Vlaamse bedrijven investeren (ondanks de crisis) steeds meer in innovatie

Blikvanger: Alltech bouwt fabriek van de toekomst in Houthulst

Provincie West-Vlaanderen
Door mensen gedreven

Ondernemen. Het zit in ons.

Operationeel of financieel ? Sluit uw leasing* af bij BKCP Bank !

BKCP Bank biedt u efficiënte en gepersonaliseerde oplossingen
voor de financiering van een nieuw (personen- of nuts)voertuig of
of zelfs nieuwe beroepsapparatuur om uw onderneming te doen groeien.

BKCP Bank, thuis in West-Vlaanderen

BKCP Brugge	Adriaan Willaertstraat 9	8000	Brugge	BKCP_brugge@bkcp.be	050/44.59.00
BKCP Knokke-Heist	Lippenslaan 115	8300	Knokke-Heist	BKCP_Knokke@bkcp.be	050/60.37.01
BKCP Kortrijk	Veemarkt 20	8500	Kortrijk	kortrijk@bkcp.be	056/23.18.12
BKCP Oostende	Hendrik Serruyslaan 34	8400	Oostende	BKCP_oostende@bkcp.be	059/70.52.89
BKCP Tielt	Markt 35	8700	Tielt	BKCP_tielt@bkcp.be	051/40.23.76
BKCP Waregem	Stationsstraat 75	8790	Waregem	waregem@bkcp.be	056 61 26 76
BKCP Ieper	Rijselstraat 7	8900	Ieper	BKCP_ieper@bkcp.be	057/20.33.01
BKCP Menen	Grote Markt 22	8930	Menen	menen@bkcp.be	056/22.78.14
BKCP Roeselare	Noordstraat 41	8800	Roeselare	roeselare@bkcp.be	051/25.22.73

BKCP Bank

Gelukkig niet de grootste.

* De Financiële Leasing BKCP en de Operationele Leasing BKCP zijn producten van CM-CIC Leasing Benelux nv met zetel gevestigd te 1000 Brussel, De Crayerstraat 14, België, BTW BE 0887 478 932, RPR Brussel, erkend onder het nummer 370 voor de uitvoering van leasingcontracten. De producten worden verdeeld door BKCP cvba. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met uw BKCP-kantoor. Deze informatie is ook te vinden op www.bkcp.be. Dit document is niet dwingend, vormt geen aanbod en kan de bank geenszins aansprakelijk stellen.

Let op, geld lenen kost ook geld.

BKCP cvba – Waterloolaan 16 – 1000 Brussel – België – BTW BE 0403 256 813 – RPR Brussel – IBAN BE30 1141 1111 1511 – BIC BKCP BE B1 BKB – FSMA 016758A.

Verantwoordelijke uitgever: Valérie Lahaut, Waterloolaan 16 -1000 Brussel

west · vlaanderen werkt

2.2012 - n° 239 - 54ste jaargang

Nieuw Industrieel Beleid in West-Vlaanderen

Ten geleide:
Een nieuw industriebeleid: een uitdaging voor West-Vlaanderen 2
Prof. Dr. Norbert Vanhove

Naar een innovatieondersteunend industrieel beleid met een sterke KMO-dimensie 5
Jean de Bethune, Voorzitter Provincieraad West-Vlaanderen

Economische kennisclusters in West-Vlaanderen 10
Lode Vanden Bussche, dienst Economie, provincie West-Vlaanderen

Fabrieken voor de toekomst: belang en kritische succesfactoren voor West-Vlaanderen 14
Herman Derache, Sirris Vlaanderen

LED's do it voor een kennisgedreven economie 19
Conny Van Gheluwe, Ondernemerscentra West-Vlaanderen

West-Vlaamse bedrijven investeren (ondanks de crisis) steeds meer in innovatie 24
Jan Bart Van In, WES

Spectrum 29
Alltech bouwt 'fabriek van de toekomst' in Houthulst
100 jaar Vyncke Energietechniek, Huis van de Voeding, Ondernemerscentrum Roeselare, HOWEST en Kenniscentrum Industriële Automatisering, BKCP Bank, wvi promoot duurzame glastuinbouw,, Vandekerckhove metaalbouw: overname

Conjunctuurnota 36

WES-Nieuws 39

BIJ WES in de bib 41

Fiscale Focus 42

Colofon en Publicaties WES 44

WES

Klare Kijk door Onderzoek en Advies

West-Vlaanderen Werkt is een uitgave van WES vzw met de steun van:

Provincie West-Vlaanderen
Door mensen gedreven

west · vlaanderen werkt

3.2012

Volgend nummer verschijnt op **4 oktober 2012**

Kinderopvang in West-Vlaanderen, een analyse

Partners West-Vlaanderen Werkt 2012:

REO VEILING · SYNTRA WEST · wvi · sdworx · FUN www.fun.be · VANDEN BROELE GRAPHIC COMMUNICATIONS · BKCP Bank Gelukkig niet de grootste.

Een nieuw industriebeleid: een uitdaging voor West-Vlaanderen

Recente cijfergegevens en parameters afkomstig van overheidsinstanties en sectororganisaties (zoals verzameld in de rubriek Regioscan van dit themanummer) tonen aan dat de inspanningen en investeringen van de West-Vlaamse productieondernemingen in functie van innovatie, de jongste jaren zijn toegenomen. Dit ondanks de economische crisis. Hiermee verstevigt de West-Vlaamse economie zijn stuwende industriële infrastructuur en dat biedt onder meer een hefboom voor de uitbouw van een afgeleide (verzorgende) diensteneconomie.

Het onderscheid tussen 'stuwende en verzorgende activiteiten' is van groot belang in de streekontwikkeling. In de Engelse literatuur spreekt men van 'basic en non-basic activities'. Voor een regio zijn verzorgende activiteiten deze bedrijvigheden die om economische redenen worden uitgeoefend in de regio zelf. Voorbeelden zijn winkels, shopping centers, scholen, enz. Dat soort verzorgende sectoren exporteert niet naar andere regio's. Vermits hetzelfde geldt voor andere regio's, importeren ze evenmin de producten en diensten van andere regio's. De omzet van verzorgende activiteiten is afhankelijk van de toegevoegde waarde gecreëerd door de stuwende activiteiten in de regio en de transfertinkomens via allerlei overheidskanalen. Een stuwende activiteit heeft wel een exportcapaciteit naar andere regio's (zie industriële ondernemingen, toerisme, havendiensten, medische of financiële instellingen met regionale of internationale uitstraling, enz.).

De industriële sector is in ons land de kern van de stuwende activiteiten. Spijtig wordt deze harde realiteit in bepaalde middens over het hoofd gezien. Veel diensten vervullen deze rol niet. Wij kunnen niet zonder een performante industriële sector. Deze laatste is echter zeer heterogeen en niet alle onderdelen bieden perspectieven voor de toekomst. De GOM West-Vlaanderen hechtte in zijn strategische plannen steeds veel belang aan de keuze van deze sectoren. De provincie West-Vlaanderen en de POM in het bijzonder, zijn zich bewust van de rol van de industrie en de juiste keuze van sectoren binnen de industrie. Daarom schrijft het provinciebestuur zich in, in het concept van de **Fabrieken van de Toekomst**. Dit veelomvattende project stuurt aan op 'smart production' vanuit speerpuntsectoren met een expliciete internationale dimensie en met een wezenlijke rol voor duurzaam ondernemen, zowel ecologisch als sociaal.

De aanzet voor dit project was een onderzoeksproject dat de provincie West-Vlaanderen, einde 2010, gaf aan Econopolis. Begin 2012 werd het rapport 'Kennisclusters West-Vlaanderen' vrijgegeven. Het vormt mede de basis van een nieuw industrieel beleid in West-Vlaanderen. In dit licht werd een dossiernummer van 'West-Vlaanderen Werkt' gewijd aan het industrieel beleid.

Onze zeehavens zijn belangrijke distributieve en logistieke dienstverleners

Ook bij Renson in Waregem wordt gebouwd aan de fabriek van de toekomst

Hierbij kunnen een paar kanttekeningen worden gemaakt. Het clusterbeleid is niet nieuw. In het kader van het groeipoolconcept heeft eregouverneur dr. Olivier Vanneste er een doctoraal proefschrift over geschreven: ***'Het groeipoolconcept en de regionaaleconomische politiek'***. Technische polarisatie staat hierbij centraal en leunt zeer dicht aan bij clusterbeleid. Onderzoek wees echter aan dat deze technische polarisatie op niveau van West-Vlaanderen niet zo groot is. Niettemin verdient het clusterbeleid de nodige aandacht. Jammer genoeg zijn de aanbevelingen van Econopolis weinig doortastend. Het clusterbeleid vereist de nodige krachtige ondersteuningsinstrumenten. Onderzoekscentra zijn hierbij een essentieel onderdeel. West-Vlaanderen is hieraan zeer arm. Een degelijk onderzoekscentrum ontbrak bij de realisatie van de **kunststoffencluster** eind vorig decennium. Het blijft hoogst wenselijk om een universitair onderzoekscentrum met naam en de nodige dimensie naar West-Vlaanderen aan te trekken. Hier kan de KULAK een grote rol spelen. Het succes van de kunststoffenindustrie in Oyonnax in Frankrijk zou ons moeten inspireren. De "kunststoffen valley' in het departement de l'Ain steunt op een groot onderzoekscentrum voor toegepast onderzoek inzake 'plastérurgie'.

De **voedingssector** biedt dankzij een aantal dynamische bedrijven perspectieven. Een drager van groei is het echter niet, wel van stabiliteit. Ook de voedingscluster is geen nieuw idee. De GOM West-Vlaanderen pakte er reeds mee uit in de jaren 90. Interne twisten binnen onze universiteiten hebben de hoop op een universitair voedingsonderzoekscentrum voor toegepast onderzoek in West-Vlaanderen gekelderd en meteen ook de voedingscluster.

We mogen echter niet alle hoop stellen op het uitgestippelde clusterbeleid. Blijvende aandacht is nodig voor de groeibedrijven in de vele andere industriële sectoren (textiel, metaal, machinebouw en andere) en de distributieve en logistieke dienstenverlening van onze zeehavens.

Ten slotte wil ik wijzen op een ernstig pijnpunt van de West-Vlaamse economie. Onze provincie scoort zwak op het vlak van de 'high tech' sectoren. Het toekomstig industrieel beleid moet hier meer oog voor hebben.

Prof. Dr. Norbert Vanhove
Voorzitter redactieraad West-Vlaanderen Werkt

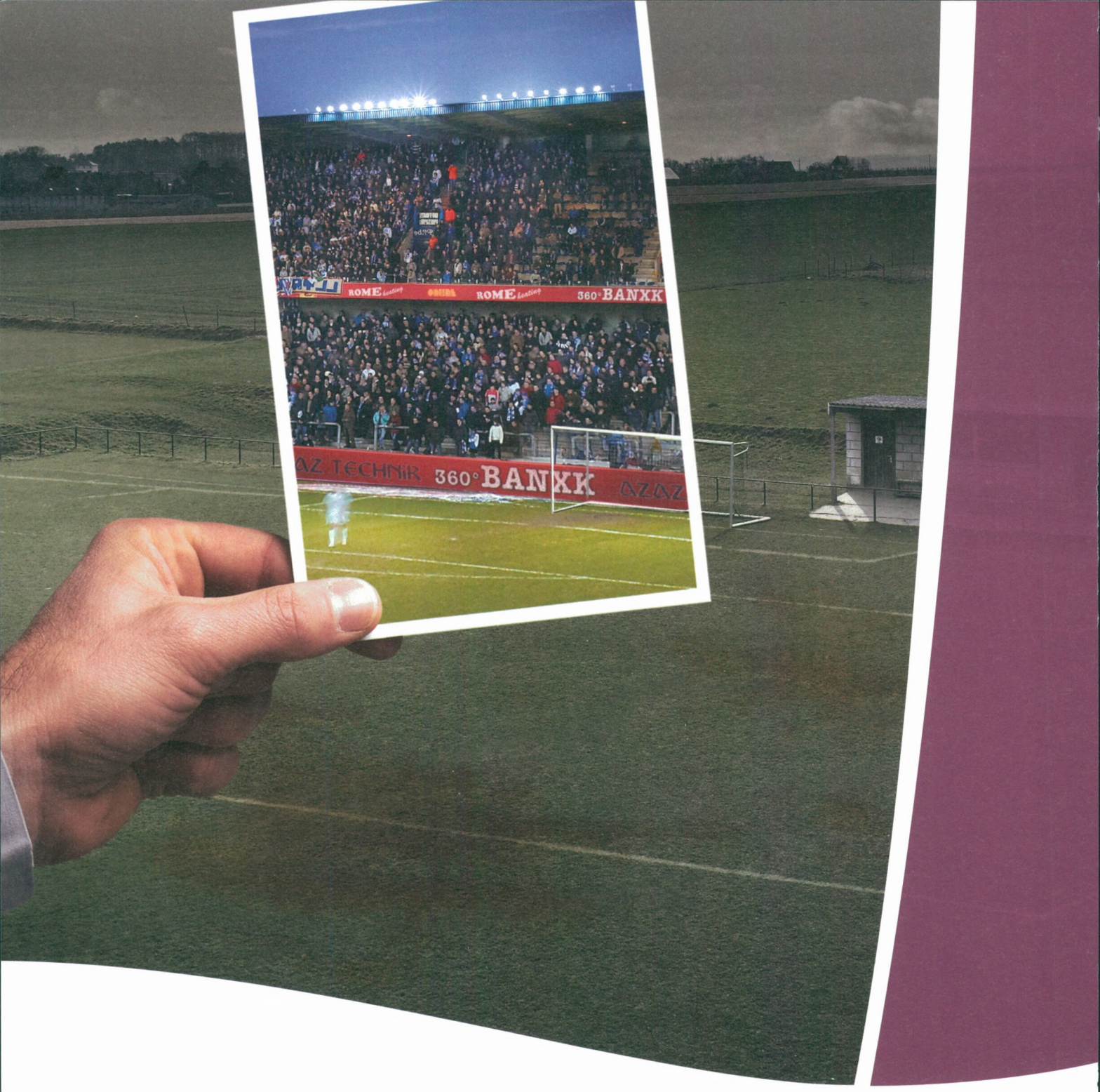

Personeelsbeleid **voor de kmo**

Of het nu over loonberekeningen of personeelsadministratie, advies over uw loonpositionering of personeelsbeleid gaat, bij SD Worx bent u aan het juiste adres. Onze regionale kantoren in Brugge en Kortrijk leveren een persoonlijke service op maat van uw kmo.

→ Gistelsesteenweg 294, bus 203 - 8200 Brugge - tel. 050 28 94 00 - www.sdworx.be/kmo/brugge
President Kennedypark 33 - 8500 Kortrijk - tel. 056 52 99 00 - www.sdworx.be/kmo/kortrijk

proxy
SD Worx voor de kmo

sdworx

Een West-Vlaams netwerk van fabrieken voor de toekomst

foto: Bart Degrande

Naar een innovatieondersteunend industrieel beleid met een sterke KMO-dimensie

Jean de Bethune • Voorzitter Provincieraad West-Vlaanderen

De economische en bancaire crisis sinds 2008 heeft alvast één positief gevolg gehad, meer bepaald de herwonnen aandacht voor de industrie.
De Vlaamse regering verdient een pluim voor haar initiatief rond het **Nieuw Industrieel Beleid** (NIB), dat ruim een jaar geleden reeds werd gelanceerd. Met het 'Witboek: een nieuw industrieel beleid voor Vlaanderen' wordt een snellere transformatie van onze industrie vooropgesteld, met focus op duurzaamheid, creativiteit en nieuwe sociale verhoudingen.

Vlaanderen blijft worstelen met de versnippering van sociaaleconomische bevoegdheden. Bovendien zal menig bedrijfsleider blijven argumenteren dat onze voornaamste handicaps zich situeren op het niveau van de loonkost en de fiscaliteit. Toch verdient het NIB-witboek met frisse concepten als de **Fabriek voor de Toekomst**, gericht clusterbeleid, een nieuw competentiebeleid en sociale innovatie, au serieux te worden genomen.
West-Vlaanderen, met zijn sterk industrieel weefsel, heeft er alle belang bij deze voorzet vanuit Vlaanderen terdege op te nemen en het NIB een concrete, provinciale gestalte te geven die ook op Vlaams en internationaal niveau als model kan fungeren. Samen met relevante actoren uit zowel privé, overheid als onderwijs, wordt sedert de zomer van 2011 werk gemaakt van een dergelijke invulling van het NIB.

Het betreft een netwerk van Fabrieken voor de Toekomst op collectief niveau, dat de (West-)Vlaamse ondernemingen, en in het bijzonder de KMO's, stimuleert tot en ondersteunt bij hun transformatie tot een Fabriek voor de Toekomst op individueel niveau.

Nieuw industrieel beleid in West-Vlaanderen

1. De Vlaamse definitie van 'Fabrieken voor de Toekomst'

Om de transformatie van het bestaande industriële weefsel naar een competitief en duurzaam weefsel te stimuleren, ontwikkelde de Vlaamse regering het **Nieuw Industrieel Beleid** (**NIB**) met als voornaamste pijlers:

- een productiviteits- en concurrentiebeleid binnen een gericht clusterbeleid, met als knooppunt de nieuwe Fabriek voor de Toekomst;
- een industrieel innovatiebeleid, dat transformatie door innovatie stimuleert;
- een beleid van loopbaan- en competentieontwikkeling en de daarmee verbonden veranderlijke arbeidsorganisatie;
- een ondersteunend infrastructuurbeleid.

Sluitstuk van dit beleid is de creatie van '**Fabrieken voor de Toekomst**' (**FvT's**), productie- en dienstenbedrijven voor het 'maken' van oplossingen met een hoge toegevoegde waarde op basis van: (1) sterke innovatie en designcompetentie, (2) klantgerichtheid en netwerking, (3) energie- en materiaalefficiënte technologie en (4) creatief menselijk potentieel en het versterken van het sociale kapitaal.

Cleantech als speerpuntsector in het concept 'Fabrieken voor de Toekomst'

2. Het belang van het NIB voor West-Vlaanderen

Het NIB vormt voor West-Vlaanderen een absolute opportuniteit. Door de sterkere industrialiseringsgraad van de West-Vlaamse economie (meer dan 10% van de bedrijven behoorde in 2008 tot de industriële sectoren tegenover iets meer dan 8% in gans Vlaanderen), beschikt West-Vlaanderen immers over een uitermate geschikte voedingsbodem voor de implementatie van het NIB.

Het NIB houdt echter ook een aantal **risico's** in voor West-Vlaanderen:

- het West-Vlaamse economische weefsel wordt ook gekenmerkt door een groot aandeel KMO's. Waar in Vlaanderen 56,5% van de werknemers in een bedrijf met minder dan 100 werknemers werkt, is dit in West-Vlaanderen 61%. KMO's hebben weliswaar intrinsieke voordelen om te kunnen transformeren (zoals flexibiliteit, marktgerichtheid, enz.) maar hebben ook met een aantal handicaps af te rekenen, zoals gebrek aan middelen voor een uitgebreid O&O-beleid, beperkte netwerken, enz.;
- een belangrijke voorwaarde om het NIB ten volle te kunnen laten renderen, is een 'positieve coalitie van overheid, kennis- en wetenschapsinstellingen, hoger onderwijs en bedrijfsleven'. Op het vlak van onderwijs en onderzoek heeft West-Vlaanderen echter een achterstand in te halen ten opzichte van de rest van Vlaanderen. Daartoe wordt onder auspiciën van de gouverneur sedert 2008 werk gemaakt van een 'Actieplan voor kennisgedreven groei', aangestuurd door een werkgroep waarin naast de provinciale overheid, de West-Vlaamse instellingen voor hoger onderwijs en hun associaties, en de werkgeversorganisaties UNIZO en VOKA participeren. Hoewel de eerste concrete projecten en investeringen binnen dit kader vorm krijgen, dienen nog belangrijke inspanningen te gebeuren om de activa op het vlak van onderwijs en onderzoek in West-Vlaanderen voldoende kritische massa te geven. Daardoor kunnen ze als essentiële spelers ingezet worden in het kader van onder meer het NIB.

3. Een West-Vlaamse invulling voor de Fabrieken voor de Toekomst

Rekening houdend met voormelde opportuniteiten en risico's, wordt op vandaag, in overleg met de socio-economische actoren, geopteerd voor de ontwikkeling van een aantal 'collectieve' **Fabrieken voor de Toekomst** in West-Vlaanderen: unieke samenwerkingsverbanden die ondernemingen stimuleren en ondersteunen bij hun transformatie tot individuele **Fabrieken voor de Toekomst** (**FvT**). Deze collectieve FvT's worden als volgt gedefinieerd:

"Een unieke economische samenwerking van complementaire actoren (ondernemingen, overheid, onderwijs, ...) die gestalte geeft aan het NIB in een interdisciplinaire context, met een beperkt aantal concrete doelstellingen en prioritaire acties waarin de aspecten internationalisering, duurzaamheid en innovatie fundamenteel zitten vervat en die uitgewerkt worden vanuit een nadrukkelijke openheid."

Deze definitie omvat een aantal cruciale elementen, die op een unieke wijze worden gecombineerd:

Een unieke economische samenwerking van complementaire actoren

In West-Vlaanderen is de voorbije 5 jaar een positieve beweging (turn-over) ingezet, ingegeven vanuit de noodzaak aan een turn-over van een eerder traditionele naar een kennisgedreven economie. Zowel de socio-economische als de academische actoren hebben samen werk gemaakt van een actieplan voor een kennisgedreven groei van West-Vlaanderen. De significante dynamiek die uit dit samenspel is gegroeid, ligt mee aan de basis van de FvT's en wordt in die context nog verruimd met het brede veld aan kennisactoren en dienstverleners (Innovatiecentrum, competentiepolen, LED's, enz.), ondernemingen (zowel lead plants als KMO's en starters) en lokale, provinciale en Vlaamse overheden.

Het inbrengen van de eigen expertise, knowhow en netwerken van deze actoren staat ervoor garant dat de afstemming tussen innovatievragen en het kennis- en expertiseaanbod geoptimaliseerd wordt. Maar ook dat de middelen voor de basiswerking efficiënt worden aangewend en vooral dat gezamenlijk kan worden ingezet op absoluut prioritaire acties voor de regio en op het aanboren en verder ontwikkelen van niches.

› In een interdisciplinaire context

Innovatie is niet langer een rechtlijnig proces maar het resultaat van onverwachte knooppunten in een innovatieweb. Deze knooppunten kunnen zich zowel op inhoudelijk vlak voordoen, door verschillende kennis- en expertisevelden te combineren, als op het vlak van onderzoekstradities, waarbij gericht en niet-gericht onderzoek elkaar inspireren. Het is dan ook van groot belang dat deze interdisciplinaire invalshoek als vertrekpunt wordt genomen in de FvT's.

› Een beperkt aantal concrete doelstellingen en prioritaire acties

Rekening houdend met de uitbouw en groei van de FvT's, wordt met flexibele jaarprogramma's gewerkt waarin telkens voor de onmiddellijke toekomst (bijvoorbeeld de periode van 1 werkjaar) gezamenlijke doelstellingen en prioritaire acties worden geformuleerd. Er worden acties voorzien op volgende domeinen:

› **Infrastructuur & logistiek**
Om bestaande ondernemingen de kans te geven uit te breiden en starters de nodige ruimte te geven, wordt aandacht besteed aan de strategische uitbouw van infrastructuur- en logistieke voorzieningen. In de mate van het mogelijke wordt synergie gezocht zodat complementaire activiteiten in onmiddellijke omgeving van elkaar kunnen worden uitgebouwd.

› **Branding**
Het samenwerkingsmodel, de keuze voor de speerpunten en de resultaten van de strategie die mee aan de basis liggen van de FvT's dienen duidelijk gecommuniceerd te worden naar de buitenwereld. Enkel door het concept sterk te promoten onder een gemeenschappelijke noemer en door een stevig draagvlak te creëren, kan de rol van aantrekkingspool worden ingevuld.

› **Bedrijfsgerichte dienstverlening & netwerking**
Concrete samenwerkingen met andere bedrijven en kennisinstellingen zijn een noodzaak geworden om stand te houden in een gemondialiseerde kenniseconomie. Naast het optimaliseren en actualiseren van de bedrijfsgerichte dienstverlening, zal daarnaast dan ook (fysieke en inhoudelijke) ruimte worden gecreëerd om de nodige (internationale) netwerking te faciliteren.

› **Onderzoek & innovatie**
In de context van de FvT's zal worden ingezet op zowel fundamenteel als toegepast onderzoek; de combinatie van beide vormen van onderzoek garandeert immers de beste innovatie- en groeikansen. De fysieke nabijheid van industrieel weefsel en actuele onderzoeksinfrastructuur is een bijkomende troef als men efficiënt en vraaggestuurd wil innoveren.

› **Opleiding**
Om de huidige werknemers de nodige mogelijkheden te geven zich bij te scholen op het vlak van de innovatieve technologieën die in het kader van de FvT's worden ontwikkeld en geïmplementeerd, en om jongeren alle kansen te geven om op verschillende niveaus tewerkgesteld te worden, zullen er voldoende opleidingsmogelijkheden moeten worden gecreëerd.

› Internationalisering en duurzaamheid

De FvT's willen zich expliciet positioneren in een internationaal kader. Kennis en creativiteit kunnen immers niet begrensd worden. Gezien de specifieke ligging van West-Vlaanderen wordt proactief samenwerking opgezet met de omliggende regio's en landen (Nederland, Noord-Frankrijk). Op dit vlak bestaan al goede contacten en een provinciale traditie van samenwerking over de grens (bijvoorbeeld via de Interregprojecten 'Oost-West Poort' en' Tandem'). Bijzondere aandacht wordt besteed aan de afstemming op de innovatieplatformen van de Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai.

Bij de uitbouw van de FvT's zal te allen tijde rekening worden gehouden met **duurzaamheidprincipes** die de positie van de ondernemingen op lange termijn veilig kan stellen, zowel op ecologisch (onder meer via de FvT Cleantech) als op sociaal vlak (onder meer via de uitbouw van Academies voor de Toekomst waarin wordt gefocust op een innovatief competentiebeleid op clusterniveau).

› Openheid

De uitrol van de FvT' s wordt op alle vlakken

Voeding als speerpuntsector in het concept 'Fabrieken voor de Toekomst'

gekenmerkt door een nadrukkelijke openheid. Deze uit zich zowel in de diversiteit van de betrokken actoren, het betrekken van meerdere disciplines en invalshoeken, als in het werken met jaarprogramma's die worden gemonitord en bijgestuurd naargelang de socio-economische evoluties. Ook de lichte juridische structuur die voor deze FvT's wordt ontwikkeld, getuigt van eenzelfde openheid en flexibiliteit. De informatiedoorstroming naar andere regio's en/of andere clusters was van bij de start een belangrijke voorwaarde.[1]

4. Inzetten op drie speerpuntsectoren in West-Vlaanderen

Aan de grondslag van deze specifieke definitie van FvT's liggen de resultaten van het debat met betrekking tot de selectie van complementaire speerpuntsectoren, dat in 2011 in West-Vlaanderen intensief werd gevoerd. Op vandaag is een duidelijk draagvlak aanwezig om gezamenlijk en versterkt in te zetten op een zeer beperkt aantal speerpuntsectoren.

Om tot deze consensus te kunnen komen, werden de diverse sectoren per RESOC-gebied in kaart gebracht aan de hand van een aantal criteria. Zo werd onder meer rekening gehouden met de aanwezigheid van toonaangevende bedrijven en dynamische KMO's, van kenniscentra en netwerkplatformen en van ruimte voor nieuwe investeringen. Deze inventarisatie werd aangevuld en verfijnd met conclusies van gesprekken met federaties, kennisinstellingen en competentiepolen, hogescholen en universiteiten, bedrijfsleiders en werkgeversorganisaties, enz.
Naast deze bottom-upbevraging werd parallel op vraag van de Provincie door Econopolis (Noels & partners) een top-downstudie uitgevoerd over de kennisclusters in West-Vlaanderen en hun (internationaal) potentieel. De resultaten van deze studie liggen in eenzelfde lijn als de resultaten van de bottom-upoefening per subregio.[2]

Tot slot werden ook de op Vlaams en Europees niveau gedefinieerde speerpunten (zoals onder meer omschreven in ViA) terdege in rekening gebracht en 'vertaald' op West-Vlaams niveau, rekening houdend met de specifieke context en met specifieke niches die West-Vlaanderen differentiëren van de overige Vlaamse provincies (bijvoorbeeld blue energy).

Aan de hand van voormelde oefeningen en studies is op vandaag in West-Vlaanderen een consensus bereikt om in eerste instantie op 3 speerpuntsectoren in te zetten: **nieuwe & intelligente materialen & producten/industrial design, voeding en cleantech**. Deze potentiële industriële clusters zullen benaderd worden vanuit een breed perspectief, rekening houdend met zowel de volledige verticale keten als met de horizontale toepassingsmogelijkheden. Hierbij wordt onder andere bijzondere aandacht besteed aan logistiek, als essentieel ondersteunende actie voor deze drie toepassingsgebieden.

5. De FvT's in West-Vlaanderen op vandaag

Op vandaag is zowel in West-Vlaanderen als in Vlaanderen een draagvlak gecreëerd voor deze 'West-Vlaamse' definitie van de FvT's. Om deze positieve onderbouw maximaal te laten renderen, dient nu op korte termijn (i.c. tegen het najaar 2012) het voorliggende concept te worden omgezet in 3 concrete, operationele FvT's op het vlak van nieuwe & intelligente materialen & producten/ industrial design, voeding en cleantech.

Daartoe worden momenteel reeds de nodige stappen gezet:

- de noodzakelijke voorbereiding voor de uitbouw van de 3 FvT's vormt het onderwerp van 2 EFRO D2-projecten die dankzij de steun van onder meer Europa en Vlaanderen in het voorjaar 2012 werden opgestart[3];
- per cluster werd een oplijsting van relevante actoren en initiatieven opgesteld; deze wordt op korte termijn aangevuld met een verdere bevraging van het werkveld in functie van een definitieve selectie van de prioritaire acties;
- in het voorjaar 2012 werd per cluster een kerngroep samengesteld, bestaande uit onder meer werkgeversorganisaties, instellingen voor hoger onderwijs, kenniscentra, sectorfederaties en ondernemerscentra,ondersteund en gefaciliteerd vanuit de POM West-Vlaanderen. Per cluster wordt tevens een controlegroep van ondernemingen ontwikkeld, die de opmaak en uitvoering van de jaarprogramma's mee helpt opvolgen en evalueren;
- verder wordt een geëigende juridische structuur ontwikkeld om de FvT's op een open, flexibele manier te kunnen ondersteunen. Deze structuur moet operationeel zijn tegen het najaar 2012.

Deze FvT's moeten vanaf 2013 de noodzakelijke dynamiek en 'positieve omgevingsfactoren' creëren om (West-) Vlaamse ondernemingen op hun beurt te transformeren van eerder traditionele tot echte Fabrieken voor de Toekomst. ■

1 Zo zal het concept onder meer via de vzw 'Academie voor de KMO, zelfstandigen en vrije beroepen', die mee instond voor de ontwikkeling ervan, uitdrukkelijk worden opengesteld voor geïnteresseerde actoren.
2 Cf. 'Economische kennisclusters in West-Vlaanderen', Lode Vanden Bussche, p. 10
3 I.c. projecten 871"Interdisciplinaire clusters als opstap naar een kennisgedreven economie" en 872 "Innovatieve hub voor de agro-voedingsindustrie".

U kunt dit artikel lezen op tablet en downloaden via:
www.westvlaanderenwerkt.be

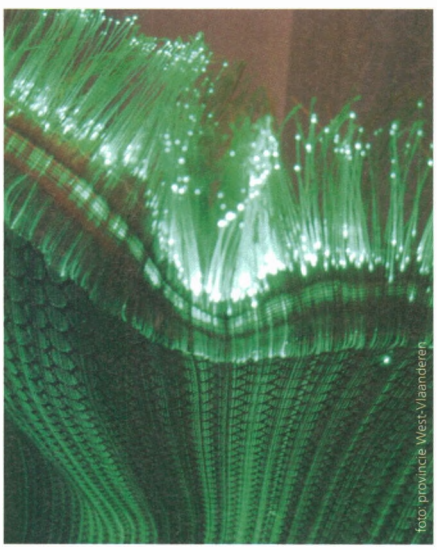

Nieuwe materialen als speerpuntsector in het concept 'Fabrieken voor de Toekomst'

Uw toekomst uitbouwen met advies op maat

ALASKA

Bij Alaska zijn we gepassioneerd door ACCOUNTANCY, AUDIT en ADVIES. Dat zijn we vanuit verschillende kantoren in België. Alaska is hét Belgisch samenwerkingsverband van accountants- en advieskantoren waar persoonlijke aanpak en kwalitatieve dienstverlening geen holle slogans zijn.

Wij adviseren zowel KMO's als VZW's betreffende:

- Boekhouding en accountancy
- Fiscaliteit
- Familiale opvolging
- Overnames en herstructureringen
- Juridische aangelegenheden
- Subsidies
- Persoonlijke Financiële Strategie

www.alaska-group.eu

Kantoren West-Vlaanderen

Alaska Brugge
Koningin Astridlaan 200
B-8200 Brugge
T. +32 (0)50 38 80 04
info.brugge@alaska-group.eu

Alaska Ieper
R. Colaertplein 27
B-8900 Ieper
T. +32 (0)57 21 23 31
info.ieper@alaska-group.eu

Alaska Kortrijk
Engelse Wandeling 76
B-8510 Kortrijk - Marke
T. +32 (0)56 22 26 02
info.kortrijk@alaska-group.eu

Economische kennisclusters in West-Vlaanderen

foto: Sirris vzw

Lode Vanden Bussche • Dienst Economie, provincie West-Vlaanderen

Voor het provinciebestuur van West-Vlaanderen staat een versterking van de kenniseconomie voorop in functie van het handhaven van de welvaart en het behoud van de concurrentiepositie. Een belangrijke uitdaging voor de economische ontwikkeling is dus om de kennis- en netwerkeconomie te versterken. Deze wordt gekenmerkt door de combinaties tussen ondernemingen en kennisinstellingen die ingebed zijn op streekniveau op basis van de aanwezige troeven.

Daarom besloot de Provincie om eind 2010 een onderzoek uit te besteden over een ontwikkelingsmodel voor kennisclusters: van theorie naar strategie voor West-Vlaanderen. De kernvragen waren: wat moeten we weten om (kennisgedreven) economische clusters in West-Vlaanderen te versterken? Welke domeinen kunnen uitgroeien tot succesvolle clusters?

Econopolis Strategy voerde deze studie in 2011 uit en leverde het eindrapport begin 2012 op. Deze bijdrage is gebaseerd op deze studie[1].

Methodologie

Om te komen tot de economische clusters voor West-Vlaanderen, werd door Econopolis Strategy gestart met een literatuuronderzoek. Daaruit werden de belangrijkste bevindingen over economische clusters en clustervorming gedestilleerd, waaronder een definiëring en het nut van clusterbeleid. Econopolis liet zich vooral leiden door het onderzoek van Professor Michael Porter op dat vlak. Daarna volgde zowel een kwantitatieve als een kwalitatieve aanpak.

Kwantitatief gebeurde er een empirische en statistische analyse van economische sectoren tot op het niveau van de individuele ondernemingen (statische en dynamische analyse).

Kwalitatief gebeurde er een identificatie van de West-Vlaamse regionaal-economische factorvoorwaarden, een toetsing met in hoofdzaak ondernemers en vertegenwoordigers van kennisinstellingen en overheid. Daarna volgde een vergelijking met buitenlandse concepten.

Dit alles heeft geleid tot de detectie van drie economische kennisclusters voor West-Vlaanderen.

Definitie van een economische cluster

Als potentiële economische cluster wordt weerhouden: een lokale of geografische concentratie van internationaal competitieve bedrijven en instituten, binnen een bepaalde sector, met gemeenschappelijke kenmerken en een zekere complementariteit. Tevens groeien clusters spontaan indien aan een geheel van voorwaarden is voldaan, zoals factorvoorwaarden, vraagvoorwaarden en een context van concurrentie, verbonden en ondersteunende activiteiten.

Drie economische kennisclusters voor West-Vlaanderen

De **agrovoedingscluster** is een mature sector in volle bloei. De bodemkundige troef van zandlemig Vlaanderen in combinatie met klimatologische factoren, gaf aanleiding tot concentratie van tuinbouwactiviteiten. Daaruit ontsproot een internationaal concurrerende verwerkende industrie. Zo zijn de diepvriesgroente-industrie, de vleesindustrie, de veevoederproductie, alsook de visverwerkende nijverheid bijzonder sterke subclusters. Diverse kennisinstellingen (zoals Inagro en de hogescholen) en projecten ontstaan vanuit het overheidsinitiatief (bijvoorbeeld Thought 4 Food, Huis van de Voeding), spelen een belangrijke rol in deze cluster.

De **materials & plastics cluster** is de voorbije decennia door een moeilijke reconversie gegaan, maar lijkt zich te kunnen heruitvinden. Als kernactiviteiten gaat het vooral om (ex-)textielproducenten, (ex-) hout- en spaanderplatenbedrijven, kunststof- en kunststofverwerkende bedrijven en mechatronicabedrijven. Een groot deel van deze activiteiten is te verklaren uit de reconversie van de vlasnijverheid die historisch in de Leievallei aanwezig was. Kennisinstellingen zoals het Vlaams Kunststofcentrum en Flanders Plastic Vision spelen hierin een belangrijke rol.

De **blue energy cluster** is een potentiële cluster in wording, veel projecten zitten nog in een vroeg stadium, met een focus op de ontwikkeling van kennis. Andere projecten ondergaan momenteel een groeiversnelling (bijvoorbeeld windenergie) met de komst van veel nieuwe en kleine bedrijven die een snelle groei doormaken. De zee met de aanwezigheid van de havens van Oostende en Zeebrugge, is hier een bepalende factor. De kernactiviteiten zijn hier vooral offshore windenergie en het onderhoud van deze installaties, getijde- en golfslagenergie. Kennisinstellingen zoals Greenbridge/ Power-Link, VLIZ en Flanders Maritime spelen hier een belangrijke rol.

Per cluster werden door Econopolis Strategy aanbevelingen geformuleerd. Samenvattend komen deze voor in het volgende schema.

BLUE ENERGIE	AGROVOEDING	MATERIALS & PLASTICS
1 Versterken "ankerbedrijven"	1 Investeren in R&D; uitbouwen lokaal kenniscentrum	1 Blijvende concurrentie van goedkope producenten
2 Toekomst na 2020	2 Groeimodel volledig afhankelijk van export	2 Verdere groei zoeken in hypergespecialiseerde nichemarkten
3 Leefbaarheid zonder overheidssubsidiëring	3 Verdere automatisering processen	3 Beschikbaarheid goed opgeleide arbeidskrachten
4 Exporteerbaarheid "far off shore" expertise & knowhow; kenniscentrum Oostende	4 Efficiënte promotie van de cluster (bvb. "Food Valley" Nederland)	4 Verdere ondersteuning van de export
5 Aantrekken van leveranciers naar voorbeeld van REpower	5 Innovatie in transport & logistiek diepvries	5 Innovatiepotentieel vergroten (IWT, Centexbel, TCH)

Clusterbeleid: nut en valkuilen

Alhoewel de vermelde clusters, door hun historische factorvoorwaarden, in zekere zin worden gerelateerd met het streekniveau, is het niet wenselijk om het clusterbeleid op subregionaal niveau te organiseren. Integendeel, de meeste clusters opereren (provincie) grensoverschrijdend.

De definitie van economische clusters heeft belangrijke repercussies op hun selectie. Zo worden activiteiten die vooral gericht zijn op de interne markt en geen exportpotentieel hebben, uitgesloten. Ook activiteiten die een zekere vorm van lokale concentratie vertonen maar waarvoor geen determinerende factorvoorwaarden werden gevonden of die niet lokaal waren verankerd via leveranciers of klanten, werden niet opgenomen in een aparte cluster. Zo zijn de persoonlijke dienstensector, de zorgindustrie, de grafische sector, de logistieke sector, de bouwsector, de metaalsector en de bredere energiesector belangrijk voor West-Vlaanderen, maar ze vallen uit de boot voor het hier beoogde clusterbeleid. Logistiek wordt wel beschouwd als een noodzakelijke ondersteunende activiteit voor andere clusters. De sector '**metaalverwerking-machinebouw-mechatronica**' is in West-Vlaanderen wel historisch aanwezig en belangrijk, maar ze is vooral toeleverend. In die optiek is ze te relateren aan de drie vernoemde hoofdclusters, bijvoorbeeld producenten van landbouwmachines, van machines voor voedingsproductie, van machines voor textielproductie, van biomassa-installaties, enz.

Het moet ook steeds gaan om bedrijven met een sterke horizontale of verticale onderlinge band, samen met een representatief netwerk van leveranciers en klanten. Het volstaat dus niet dat er één groot bedrijf in de regio is om een aanzet te hebben tot een economische cluster.

Als het clusterbeleid breed gedragen wordt binnen de provincie, dan kan het zorgen voor een hernieuwde dynamiek inzake het economische beleid op diverse fronten zoals bijvoorbeeld onderwijs, onderzoeksmiddelen, exportpromotie, arbeidsmarkt en netwerking tussen ondernemers.

Samenwerking van ondernemingen leidt tot gemeenschappelijke initiatieven wat agglomeratiebesparingen en kostenvoordelen oplevert. De noodzakelijke voorwaarden rond de aanwezigheid van concurrentie en leveranciers binnen een cluster, bevordert de productiviteit en reduceert transport- en informatiekosten. Samenwerking tussen onafhankelijke bedrijven is te verkiezen boven een conglomeraat. In dat laatste geval worden grote bedrijven soms log en bureaucratisch. Een cluster is dan een optimale organisatievorm: enerzijds biedt zij toegang tot veel producten en kennis van een grote onderneming en anderzijds is er de flexibiliteit en snelheid van een kleine onderneming. Clusters zijn daarbij een integraal onderdeel van de huidige netwerkeconomie waarbij ondernemingen zich meer en meer toespitsen op hun kernactiviteiten en de rest outsourcen naar een breed netwerk van partners. Concurrenten ontmoeten elkaar in formele en informele platformen om informatie en ervaringen uit te wisselen en samen te werken. Het organiseren van een doorgedreven clusterpolitiek zorgt dan ook voor een professionalisering en internationalisering van deze ondernemingen.

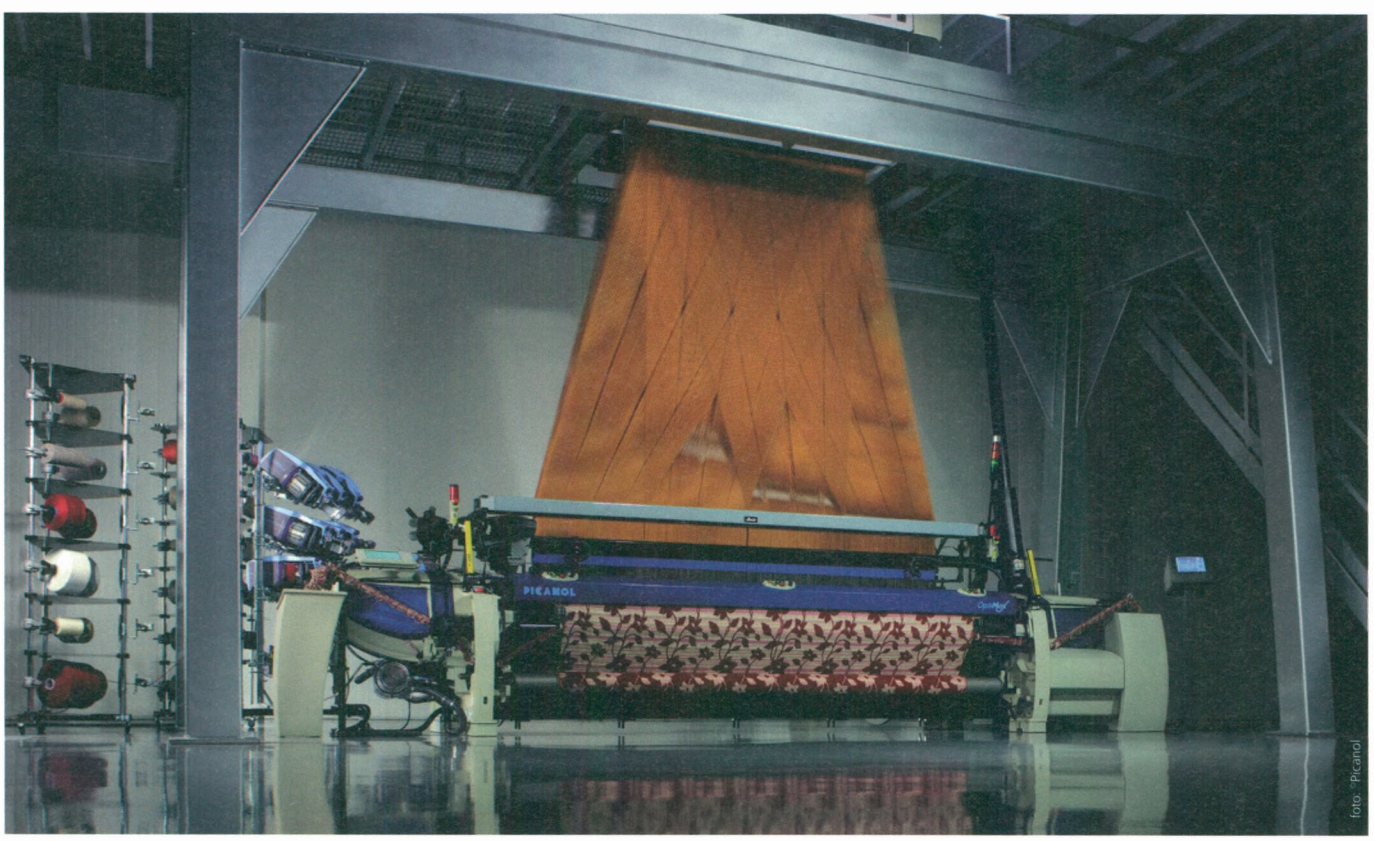

foto: Picanol

De rol van de overheid in een clusterbeleid dient zich te focussen op het investeren in opleidingen, topscholeninfrastructuur en kenniscentra, het garanderen van de vrije competitie, de promotie van clustervorming en het upgraden van vooral bestaande clusters en de externe marketing daarvan. Verder ook op de ondersteuning van de start van lokale jonge ondernemingen en op de groei van de bestaande ondernemingen binnen de clusters. Deze moeten ontwikkeld worden rond succesvolle ankerbedrijven die de internationale markttoets reeds doorstaan hebben.

Een kritieke succesfactor voor het welslagen van een provinciale aanpak zal erin bestaan alle actoren op één lijn te krijgen, zowel op beleidsniveau, ondernemingsniveau als op onderzoeks- en onderwijsniveau.

> Een kritieke succesfactor voor het welslagen van een provinciale aanpak zal erin bestaan alle actoren op één lijn te krijgen, zowel op beleidsniveau, ondernemingsniveau als op onderzoeks- en onderwijsniveau

Uitleiding

Het provinciebestuur ondersteunt de ontwikkeling van deze drie clusters. In het nabije verleden werden, vooral door EFRO-projecten, een aantal kennisinstellingen en initiatieven ondersteund die peilen naar de relatie onderzoek-ondernemen en die zo de innovatie bevorderen in de vernoemde clusters. Voorbeelden zijn het hoger onderwijs, Inagro, Thought 4 Food, Huis van de Voeding, VKC, Flanders Plastic Vision, Greenbridge/Power-Link, VLIZ en Flanders Maritime. Ook in de toekomst zal het provinciaal beleid daarvoor bijkomende maatregelen uitwerken, passend in de beleids- en beheerscyclus van de nieuwe legislatuur en in het nieuw industrieel beleid van de Vlaamse regering. Daarbij wordt rekening gehouden met de diverse aanbevelingen van het onderzoek. ■

[1] Econopolis (2012), Onderzoeksproject Kennisclusters West-Vlaanderen. Eindrapport in opdracht van de provincie West-Vlaanderen, 68 p.

› Het rapport van Econopolis kan u downloaden via het Kennisplatform Economie.

› Tablet-versie: Hierbij de rechtstreekse link http://www.kennisplatform-economie.be/PublicationDetails.aspx?Id=58498

Figuur 1
De voedingscluster als voorbeeld van een economische cluster in West-Vlaanderen

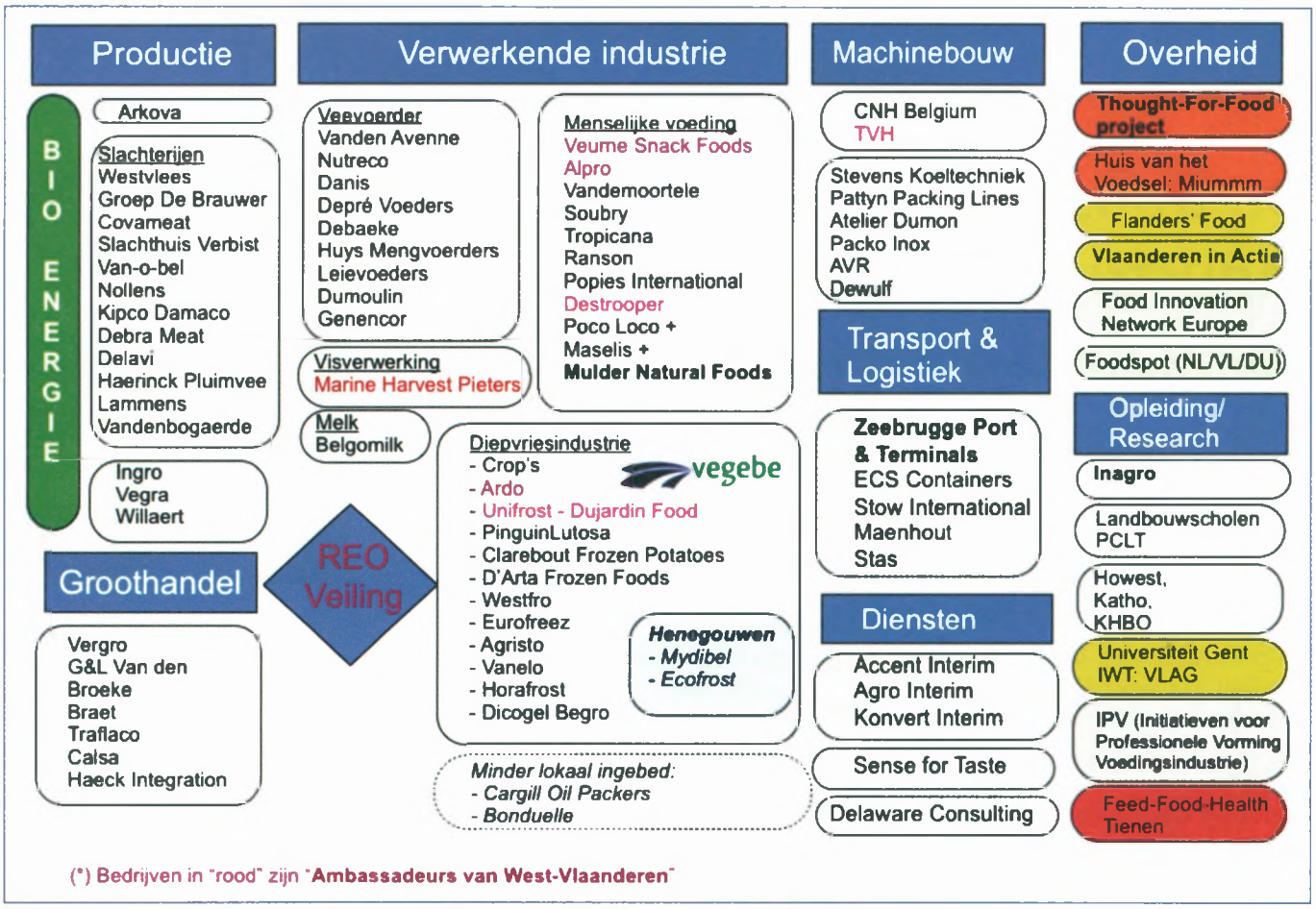

BRON: Econopolis (2012), Onderzoeksproject Kennisclusters West-Vlaanderen. Eindrapport in opdracht van de provincie West-Vlaanderen, 68 p.

De transformatie van onze industrie tot fabrieken voor de toekomst: belang en kritische succesfactoren voor West-Vlaanderen

Herman Derache • directeur Sirris Vlaanderen

De provincie West-Vlaanderen kent een behoorlijk sterke industrialisatiegraad en heeft een sterk innovatiepotentieel. De West-Vlaamse plannen voor de 'Fabrieken van de Toekomst' werden grondig voorbereid en zijn qua keuze van de thema's en qua invulling goed gefundeerd. Ze moeten echter concreet gemaakt worden en steunen op relevante en sterke actoren vanuit de drie geïdentificeerde clusters.

Sirris vzw, het collectief centrum van de technologische industrie en Agoria, de federatie van de technologische industrie, zijn goed thuis in het Vlaamse en bij uitbreiding ook Belgische en Europese industriële landschap. Beide organisaties hebben als doel de competitiviteit van bedrijven in de Agoriasectoren te verhogen en zijn daarom nauw betrokken bij alle nodige veranderingen die hiertoe leiden. Een schets van de huidige situatie.

Onze maakindustrie uitgedaagd

Vlaanderen heeft een sterke traditie en competentie in de verwerkende industrie of 'maakindustrie'. De (maak)industrie in de meeste westerse landen, waaronder België, staat sterk onder druk door een hoge kostenomgeving (loonkosten, energie, fiscaliteit) en een zeer snel evoluerende markt. Naast de algemene concurrentiedruk vormt zich door de mondialisering een snel toenemende concurrentie van nieuwe technologiebedrijven uit de groeilanden. Bovendien moet de maakindustrie inspelen op de algemene economische, maatschappelijke en ecologische uitdagingen en op de evolutie naar een meer energie-efficiënte en CO2-arme samenleving. De sector kampt ook al jaren met een tekort aan technisch en technologisch geschoold personeel.

Een succesvolle, lokaal verwerkende industrie is nochtans noodzakelijk voor de welvaart van een regio. Daar is vandaag iedereen van overtuigd geraakt en sinds kort ook de VS. De financiële en economische crisis heeft het centrale belang van een sterke maakindustrie met een competitieve en gediversifieerde waardeketen nog maar eens benadrukt. De productiviteit in de maakindustrie en aanverwante diensten verhogen is essentieel voor de competitiviteit van de economie en de ondersteuning van de groei of het herstel van jobs. We moeten vermijden dat de productie uit Europa verdwijnt. Om onze maakindustrie te kunnen behouden, is er nood aan veel meer dan enkel innovatie en ontwikkeling op hoog niveau. Momenteel worden zowel in Europa als wereldwijd programma's gelanceerd om een aangepaste productie-industrie te ontwikkelen. Ook in ons land doen de sectoren inspanningen om de toekomst op lange en middellange termijn veilig te stellen.

Transformatie tot kennisgebaseerde productie

Als we het belang van de industrie in Vlaanderen willen bestendigen én versterken, dan is er nood aan een transformatie van de industrie, waardoor Vlaanderen een sterke positie kan innemen in de waardeketens en clusters van de toekomst.

Agoria en Sirris namen samen met een twintigtal leidinggevende bedrijven uit acht verschillende sectoren het initiatief voor een grondige studie en kwamen tot volgende conclusie: om productieactiviteiten, ondanks de hoge kosten, een duurzame toekomst te vrijwaren in Vlaanderen, is een transformatie nodig van een resourcegebaseerde naar een kennisgebaseerde productie. Studies en voorbeelden uit binnen- en buitenland tonen aan dat enkel via lokale integratie van R&D, productontwikkeling en productie, de verankering van industrie duurzaam blijft op lange termijn.

Om dit te realiseren moet de maakindustrie inzetten op 'Factories of the Future', met als kenmerken:

- minder energie- en materiaalverbruik en emissies (<50 procent);
- een worldclass productieapparaat dat tweemaal flexibeler is;
- een drie keer hogere kennisinhoud van de jobs, en dit op alle niveaus;
- producten en diensten met een twee keer hogere toegevoegde waarde;
- een productie die in staat is tweemaal sneller te reageren op een steeds meer dynamische marktvraag.

> Om onze maakindustrie te kunnen behouden, is er nood aan veel meer dan enkel innovatie en ontwikkeling op hoog niveau

Om te kunnen evolueren naar een kennisgebaseerde productie, met deze kenmerken, moeten enkele concrete transformaties plaatsvinden. Via bevraging van bedrijven, benchmarking met de state of the art en evoluties van de industrie in Europa, zijn de volgende **zeven transformaties** geïdentificeerd als prioritair:

1. Worldclass productiemiddelen: een radicale vernieuwing van het maakproces door invoering van state-of-the-art productietechnologieën en -processen.
2. Simultane product- en productieontwikkelingen: van een lineaire naar een simultane ontwikkeling van het product en het bijhorende productieproces.
3. Digitale fabriek: naar een ondersteuning van de bedrijfsvoering door gedigitaliseerde en geïntegreerde processen.
4. Human centered productie: van uitvoerende naar creatieve en betrokken medewerkers.
5. Genetwerkte fabriek: van solospeler naar een open, genetwerkte organisatie.
6. Ecoproductie: naar een duurzaam en milieuvriendelijk productiesysteem.
7. Slimme productie: van een rigide naar een wendbaar, zelflerend productiesysteem.

Uit het initiatief van Sirris en Agoria is het actieplan 'Made Different' ontstaan, dat focust op de toekomst van de maakindustrie en hiervoor zeven trajecten heeft uitgetekend: elk hiervan zoomt in op één van de zeven noodzakelijke transformaties om van de bedrijven echte 'Factories of the Future' te maken. De ambitie van het actieplan is om binnen de 5 jaar 50 bedrijven volledig klaar te stomen en 500 ondernemingen al minstens hun eerste stappen te laten zetten in de richting van een 'Factory of the Future' of 'Fabriek van de Toekomst'.

Nieuw industrieel beleid voor Vlaanderen (NIB)

'Made Different' kadert in het 'Nieuw Industrieel Beleid voor Vlaanderen' (NIB), het witboek dat de Vlaamse regering vorig jaar goedkeurde. Met dit Witboek wil de Vlaamse regering de overkoepelende visie op de toekomst van de industrie in Vlaanderen aansturen door de transformatie van het bestaande industriële weefsel naar een competitieve, innovatieve industrie te stimuleren. De krachtlijnen van dit industriële beleid bestaan uit vier pijlers:

- een productiviteits- en concurrentiebeleid gericht op de 'Fabrieken van de Toekomst';
- een industrieel innovatiebeleid, voor de

transformatie door innovatie;
- competentieontwikkeling en arbeidsorganisatie;
- een ondersteunend infrastructuurbeleid.

Ook in dit nieuwe industriële beleid staat de creatie van 'Fabrieken van de Toekomst' (FvT) centraal. Volgens dit nieuwe organisatieconcept van de industrie moeten de huidige fabrieken en productievestigingen verder transformeren tot flexibele, duurzame en hoogst betrouwbare productie- en dienstgerichte bedrijven. Tot ondernemingen die tot oplossingen komen met een hoge toegevoegde waarde op basis van kenmerken als sterke innovatie, klantgerichtheid en netwerking, energie- en materiaalefficiënte technologie en creatief menselijk potentieel. Het Nieuw Industrieel Beleid is een geïntegreerd beleid waarbij via 50 concrete acties de omgevingsfactoren, die de industriële bedrijven concurrentieel moeten houden, moeten verbeteren. Twee belangrijke acties daarin zijn 'FISCH' van Essenscia voor de chemische en de procesindustrie en 'Made Different' van Agoria en Sirris voor de maakindustrie.

West-Vlaamse invulling van het NIB

De provincie West-Vlaanderen heeft het initiatief genomen om samen met de onderwijs-, onderzoeks- en bedrijfswereld een conceptvoorstel uit te werken voor de lokale toepassing van de beleidsvisie van het NIB, met als doel het NIB maximaal toegankelijk te maken voor de West-Vlaamse industrie. West-Vlaanderen realiseert nu de noodzakelijke voorbereidende stappen voor de uitbouw van drie zogenaamde 'Fabrieken voor de Toekomst'.

Het conceptvoorstel voor de West-Vlaamse Fabrieken van de Toekomst houdt de uitbouw van industriële clusters in via een economische samenwerking tussen complementaire spelers. Doel is om de bedrijven, en in het bijzonder de kmo's, een interdisciplinaire ondersteuning aan te bieden bij de kennisgedreven ontwikkeling van hun industriële activiteiten. Dit via een aantal concrete doelstellingen en acties in de domeinen infrastructuur, branding, dienstverlening en netwerking, onderzoek, innovatie en opleiding. Extra aandacht is er voor aspecten als internationalisering, duurzaamheid en innovatie. Om dit concept te realiseren stelt de provincie voor om in een eerste fase een 'Fabriek van de Toekomst' uit te bouwen rond elk van de drie volgende thema's:

1. Cleantech in het noorden van de provincie, gericht op onder meer (blue) energy en maritieme ontwikkelingen;
2. Voeding rond het agrovoedingscomplex, met ankerpunten in Midden-West-Vlaanderen en in de Westhoek;
3. Nieuwe en intelligente materialen en producten/industrial design, geënt op de as Kortrijk-Gent, met als kern Zuid-West-Vlaanderen.

Kritische kijk op de West-Vlaamse FvT-plannen

De provincie West-Vlaanderen heeft alvast een sterk innovatiepotentieel. Zo heeft ze een behoorlijk sterke industrialisatiegraad. Het is bovendien een relatief sterke kmo-regio, die kan bogen op de aanwezigheid van een aantal duidelijke sectoriële concentraties en de nodige aanwezigheid van ondernemerschap.

Positief is dat, alvorens tot actie over te gaan, een grondige voorbereiding gebeurd is. Daarbij werden vanuit verschillende studies, die de te maken beleidskeuzes moeten ondersteunen, een provinciaal economisch impulsplan en een actieplan voor kennisgedreven groei uitgewerkt. Een aandachtspunt bij de geplande acties is, volgens de provincie, de relatief minder grote aanwezigheid van toegepast onderzoek in de regio zelf.

Het initiatief is uiteraard toe te juichen en heeft alvast enkele sterke punten. Zo is de **keuze van de thema's** gebaseerd op de industriële sterktes en op het potentieel van de regio en werd ze grondig onderzocht. Anderzijds is niet duidelijk of het de thema's en/of de betrokken bedrijven in de sectoren zijn die uiteindelijk doorgewogen hebben bij de keuzes.

Ook de **invulling** die West-Vlaanderen geeft aan het NIB heeft enkele sterktes. Zoals de nadruk die het legt op het multidisciplinaire en op de samenwerking industrie-kenniswereld-overheid, de link die het legt met het Vlaamse beleid en de openheid die aanwezig is om samen te werken met relevante stakeholders.

Zwaktes in het plan waren het oorspronkelijke gebrek aan concreetheid en vooral de onduidelijkheid over de positie van de overheid (initiatiefnemer of flankerend?). Ik wil ook een kanttekening plaatsen bij de naamgeving die ondertussen in West-Vlaanderen zelf een sterk label is geworden, maar toch nog voor verwarring kan zorgen. De drie Fabrieken van de Toekomst in West Vlaanderen zijn in feite zelf geen fabrieken, maar zijn thematische clusterinitiatieven die de industrie willen ondersteunen om de transformatie naar fabrieken van de toekomst te maken.

De geplande invulling schept in elk geval enkele **opportuniteiten**, zoals een inbedding in de ruimere Eurometropool Rijsel-Kortrijk-Doornik, zeker wat het thema rond nieuwe en intelligente materialen en producten en industrial design betreft. Ook positief is de mogelijkheid te bouwen op sterke lokale spelers en een mogelijke samenwerking met relevante, sterke Vlaamse spelers. En sterke spelers zijn er zeker in en rond West-Vlaanderen: Green Bridge Science Park, Flanders Maritime Cluster, VLIZ, KHBO, Howest, Katho, KU Leuven Kulak, Flanders Inshape, Flanders Plasticvision/VKC. Dit naast spelers die vanuit andere provincies actief zijn in de regio: Flander's Food, Centexbel en Sirris.

Men waakt er dus best over dat de ingeslagen weg verdergezet wordt door linken te leggen met relevante spelers in Gent, Limburg, etc. Er zijn legio opportuniteiten in samenwerking en het delen van kennis, waardoor de versnippering op Vlaams niveau kan worden ingedijkt. De initiatiefnemers moeten zich ook voortdurend afvragen in hoeverre de nieuw geplande acties additioneel zijn en een bijdrage kunnen leveren tot het al bestaande aanbod.

Aanbevelingen voor het West-Vlaamse actieplan:

- de logische, volgende stap die de initiatiefnemers moeten nemen is het concreet maken van de doelen. Hier is in de voorbije zes maanden sterk aan gewerkt in meerdere werkgroepen. Verschillende subsidiedossiers werden gecoördineerd ingediend bij de overheid;
- ze moeten de relevante sterke spelers rond de drie geïdentificeerde clusters verzamelen;
- ze moeten de acties ook de nodige omkadering geven, zodat er een dynamiek kan ontstaan;
- de leiding laat men beter over aan de industrie zelf;
- additionaliteit is een belangrijk gegeven waarover gewaakt moet worden, zeker wanneer het gaat om investeringen op langere termijn, zoals in kennismedewerkers of in onderzoeksinfrastructuur;
- Vlaanderen heeft ten slotte geen nood aan nieuwe structuren, er zijn er al genoeg. Men doet beter een beroep op de bestaande sterke spelers. Eerste stappen in deze richting zijn alvast de oprichting van een afdeling van Centexbel in Kortrijk en het samengaan van Flanders Plasticvision en het VKC.

Conclusie

De dynamiek die de provincie West-Vlaanderen tentoon spreidt moet worden toegejuicht. Als de acties goed gestroomlijnd worden en in samenwerking met de industrie en de gepaste spelers in het veld worden uitgebouwd, zal dit de lokale industrie geen windeieren brengen. ■

› U kunt dit artikel lezen op tablet en downloaden via: www.westvlaanderenwerkt.be

Wie of wat is Sirris?

sirris
driving industry by technology

Sirris is sinds mei 2007 de opvolger van WTCM (het Wetenschappelijk en Technisch Centrum van de Metaalverwerkende nijverheid). Het collectief centrum is gelinkt aan de werkgeversorganisatie Agoria en helpt bedrijven bij het invoeren van technologische innovaties, zodat zij hun concurrentiepositie op een duurzame manier kunnen versterken. De experts van Sirris gaan ter plaatse, geven technologisch advies, starten innovatietrajecten en begeleiden tot bij de implementatie. De organisatie voert jaarlijks circa 4.000 industriële interventies uit bij ruim 1.800 bedrijven, waarvan 80% kmo's. Deze bedrijven worden ook betrokken bij een 100-tal Europese projecten. Het team van Sirris telt een 120-tal technologische experts, verdeeld over zes locaties en verankerd in de drie gewesten.

› www.sirris.be

MADE DIFFERENT

FACTORIES OF THE FUTURE

SYNTRA WEST

www.syntrawest.be

OPLEIDINGEN

voor wie vooruit wil!

Meer en beter ondernemen met Syntra West.

- Opleiding
- Opleidingsplanning en competentiemanagement
- Begeleiding en advies
- Subsidieadvies

Voor meer inlichtingen in verband met onze dienstverlening aan bedrijven kunt u terecht op **078 353 653** of via e-mail: **info@syntrawest.be**

www.syntrawest.be

Syntra West vzw is erkend door de Vlaamse Regering
ISO 9001: 2008 gecertificeerd

LED's do it voor een kennisgedreven economie

West-Vlaanderen telt reeds 18 Laagdrempelige Expertise- en Dienstverleningscentra (LED's)

led Laagdrempelige Expertise- en Dienstverleningscentra

Conny Van Gheluwe • Algemeen coördinator Ondernemerscentra West-Vlaanderen

Er is nood aan betere afstemming en kruisbestuiving tussen kleine en middelgrote ondernemingen en het (hoger) onderwijs in functie van innovatie. Dat is al jaren een credo. Via het instrument van de Laagdrempelige Expertise- en Dienstverleningscentra (LED's) vinden nu ook kleine bedrijven en not-for-profitorganisaties een toegang tot de West-Vlaamse hogescholen voor hun innovatieve projecten. Dit instrument draagt concreet bij tot de omslag naar een meer kennisgedreven economie.

Nieuw industrieel beleid in West-Vlaanderen

Historiek

In 2003-2005 werd een studie[1] uitgevoerd naar de **valorisatie van eindwerken** gemaakt aan de West-Vlaamse hogescholen Howest, KATHO en KHBO. Theoretisch uitgangspunt was dat eindwerken een laagdrempelige opstap naar innovatie kunnen vormen en zo helpen bijdragen tot het uitbouwen van een kennisgedreven economie.

De conclusies van deze studie waren geruststellend en verontrustend tegelijk: hoewel de kwaliteit en het valorisatiepotentieel van de eindwerken in het algemeen hoog bleken, lag de effectieve valorisatiegraad heel wat lager. Vooral bij kmo's en kleine not-for-profitorganisaties was er een duidelijke kloof tussen valorisatiepotentieel en valorisatiegraad: slechts 12,5% van de eindwerken werd op korte termijn gevaloriseerd, terwijl het potentieel maar liefst 78% bedroeg.

In het kader van een VIS-samenwerkingsproject[2] onderzochten de drie West-Vlaamse hogescholen in 2006-2007 de precieze oorzaak van deze valorisatiekloof. Daarbij kwam men tot volgende vaststellingen:

- grotere ondernemingen beschikken over voldoende competenties en middelen om kennis en expertise in huis te halen en te houden. Bij kmo's, die het onder meer vaak zonder eigen R&D-afdeling moeten doen, is dit minder het geval. Zij hebben extra nood aan samenwerking met kennisactoren, anders blijven zij verstoken van de voor hen net zo noodzakelijke innovatieve impulsen;
- ook de not-for-profitorganisaties hebben nood aan externe kennis en expertise, niet enkel in hun eigen studiegebied maar vooral op het vlak van bijvoorbeeld informatietechnologie, elektronica en productontwerpen: domeinen waarin ze niet meteen thuis zijn maar die hun werking wel een belangrijke stimulans kunnen geven;
- ondanks de voormelde nood aan samenwerking met kennisactoren vinden kmo's en not-for-profit-organisaties nog te weinig de weg naar de hogescholen. Drempels die een samenwerking in de weg staan, zijn onder meer de voor externen vaak ondoorzichtige structuur van een hogeschool, de timing van eindwerken die niet strookt met de bedrijfsrealiteit van 'liever gisteren dan vandaag', de problematiek van intellectuele eigendomsrechten en wederzijdse vooroordelen. De grootste struikelblok is evenwel het gebrek aan middelen bij de hogescholen om structureel vorm te geven aan hun decretale opdrachten van onderzoek en dienstverlening. Zo krijgt bijvoorbeeld contractonderzoek met grote ondernemingen noodgedwongen voorrang op minder uitdagende en renderende vragen van kleinere ondernemingen en organisaties.

Om deze knelpunten te verhelpen en de kennis en expertise van de West-Vlaamse hogescholen op een vlotte, toegankelijke manier ter beschikking van het werkveld te stellen, werkte de provincie West-Vlaanderen samen met de drie West-Vlaamse hogescholen en het Kortrijks Ondernemerscentrum in 2008 een projectvoorstel uit onder de titel **'Laagdrempelige Expertise- en Dienstverleningscentra'** (LED's). Het project werd goedgekeurd in het kader van het EFRO Doelstelling 2-programma (prioriteit 1 innovatie & kenniseconomie) en kon per 1 oktober 2008 opstarten voor een periode van twee jaar, met de steun van Europa en Vlaanderen. Het project werd verlengd tot eind 2012 met de POM West-Vlaanderen als trekker. Vanuit het Agentschap Ondernemen wordt ondertussen de disseminatie van de LED's in heel Vlaanderen voorbereid. Deze start normaliter op in het academiejaar 2012-2013 voor een periode van minimum 2,5 jaar.

Concept

Het LED-concept is op zich vrij eenvoudig: per LED-domein krijgen de hogescholen middelen om een halftijdse medewerker vrij te stellen voor concrete, kortlopende dienstverlening ten behoeve van (voornamelijk) kleine en micro-ondernemingen en not-for-profitorganisaties. Deze dienstverlening kan diverse vormen aannemen zoals probleemanalyse en -oplossing, advies, meetopstellingen, opleidingssessies en andere. Ze kan zowel door de LED-medewerkers zelf als door collega-docenten en/of studenten worden uitgevoerd. Belangrijk daarbij is dat alle LED's vraaggedreven werken en dat de dienstverlening aan laagdrempelige voorwaarden gebeurt. De **POM West-Vlaanderen** en de **Ondernemerscentra West-Vlaanderen** staan in voor de algemene coördinatie van het project, het stimuleren van multidisciplinaire samenwerking binnen en over de LED's heen en voor de algemene bekendmaking van de LED-werking bij het werkveld.

Hoofddoelstellingen:

- **Voor het werkveld: valorisatie & innovatie**

  Via het LED-netwerk kan het werkveld, en in het bijzonder micro-ondernemingen en not-for-profit-organisaties, op een laagdrempelige manier kennismaken met de hogescholen. Deze kennismaking moet hen stimuleren tot een verdere samenwerking met kennis-

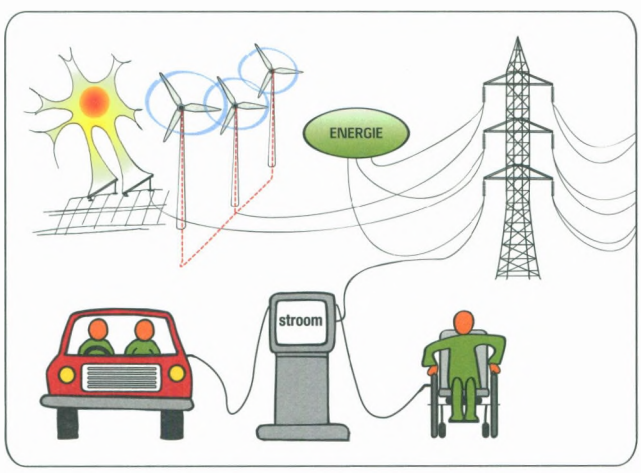

LED: visual energie

actoren en tot het maximaal realiseren van hun innovatiepotentieel.

- **Voor de hogescholen: maatschappelijke inbedding**
  De vraaggerichte werking van de LED's zorgt voor een sterkere inbedding van de West-Vlaamse hogescholen in het regionale werkveld: hun dienstverlening wordt performanter en het opleidingsaanbod kan beter inspelen op actuele noden.
- **Voor West-Vlaanderen: vervollediging van de kennisketen**
  De LED's vormen een noodzakelijke opstap naar dieper en/of breder gaande initiatieven zoals de 'Fabrieken voor de Toekomst' die in 2012 in West-Vlaanderen worden ontwikkeld. Door een doorgedreven samenwerking tussen dergelijke initiatieven en hun actoren kan in West-Vlaanderen de keten van kennisontwikkeling, -toepassing en -verspreiding vervolledigd worden en krijgt het werkveld maximale kansen om de omslag naar een kennisgedreven economie te kunnen maken.

Stand van zaken

In oktober 2008 werd gestart met zes LED's.

Anno 2012 zijn er **18 LED's** operationeel: Duurzaam bouwen & renoveren, Ecotechnologie, E-cultuur, Energie, HRM, Kunststoffentechnologie, Logistiek, Mechatronica, Netwerkeconomie, Netwerken in voertuigen, Ondersteunende spelmethodieken in de zorgsector, Productontwikkeling, Sociale economie, Strategische communicatie, Voeding, Watertechnologie, Wellness & lifestyle en Wellness & zorg.

De keuze van de LED-domeinen is gebaseerd op zowel de beschikbare kennis en expertise in de hogescholen als op de noden van het werkveld. Er wordt ook bewust ingezet op een combinatie van eerder verticale thema's zoals voeding en kunststoffentechnologie, en transversale thema's zoals HRM en strategische communicatie. Op deze manier krijgt het werkveld een breed en gevarieerd pakket ter beschikking en kunnen multidisciplinaire combinaties over de LED's heen worden gemaakt.

In het eerste LED-project (2008-2010) werden circa 400 concrete samenwerkingsverbanden afgewerkt met een 350-tal 'klanten', waarvan grosso modo 50% kleine en micro-ondernemingen en 30% not-for-profit- en social profitorganisaties. De vooropgestelde doelgroepen werden dus goed bereikt. Wat het soort dienstverlening betreft, bleken vooral probleemanalyses, advies en voorstudies bijzonder goed te scoren. Hun aandeel bedroeg maar liefst 54% van de uitgevoerde projecten.

Ook concrete probleemoplossingen vormden een belangrijk aandeel: 31%.

De overige 15% had betrekking op onder meer experimenten en/of meetopstellingen en opleidingssessies.

In circa 30% van de projecten werden studenten bij de uitvoering ervan betrokken.

Uit een bevraging van de klanten bleek dat de tevredenheidsgraad over de kwaliteit en de snelheid van de dienstverlening hoog was. Nog belangrijker is dat ook de toepassingsgraad hoog lag: in ruim 80% van de gevallen werd het advies of de aangereikte oplossing op korte termijn geïmplementeerd.

Tussentijdse statistieken en steekproeven tonen aan dat deze cijfers in het lopende project (2011-2012) geëvenaard en/of nog verhoogd zullen worden.

Sterktes van het concept bleken vooral:

- de complementaire samenwerking over de hogescholen en netten heen, ondersteund en gestimuleerd door de POM en Ondernemerscentra West-Vlaanderen;
- een gezamenlijke promotiecampagne in samenwerking met andere West-Vlaamse actoren zoals het Innovatiecentrum West-Vlaanderen, UNIZO en VOKA, waardoor de hogescholen toegang kregen tot een voor hen nog onontgonnen segment van het werkveld;
- het doorgedreven vraaggericht werken;
- de vertaling van kennis in kortlopende, heel concrete dienstverlening tegen zeer laagdrempelige voorwaarden, in tegenstelling tot het eerder gangbare contractonderzoek;
- het multidisciplinair samenwerken tussen de LED's onderling en tussen de LED's en hun achterban in de eigen hogeschool.

Aspecten die naar aanleiding van de eerste projectbevindingen extra aan bod kwamen in het verlengingsproject:

- meer aandacht voor het intakegesprek in functie van een juiste probleemdefinitie en -aanpak. Dit proces op zich is al heel waardevol voor ondernemingen die nog niet strategisch innoveren;
- verbreding van het interne netwerk binnen de hogescholen;
- het nog versterken van de multidisciplinaire samenwerking. Het kunnen aanbieden van geïntegreerde antwoorden vanuit diverse invalshoeken is immers een belangrijke meerwaarde voor het werkveld gebleken.

Conclusie

Na ruim drie jaar werking werd het LED-model grondig uitgetest en verfijnd. Op vandaag staan de LED's voor een sterk concept van kennisvalorisatie dat in de praktijk concrete resultaten oplevert bij de vooropgezette doelgroepen van kleine en micro-ondernemingen en not-for-profitorganisaties en dat voor deze doelgroepen een belangrijke aanzet is gebleken tot het blijven samenwerken met kennisactoren en het werk maken van strategische innovatie.

De LED's vervullen bij het werkveld dus duidelijk hun rol als 'laagdrempelige opstap naar een diepgaander traject van optimalisatie en innovatie'. Het verder uitbouwen en integreren van deze LED's in het grotere actieplan voor een kennisgedreven groei van West-Vlaanderen blijft dan ook cruciaal. Dit om ervoor te zorgen dat ook kleinere ondernemingen en organisaties mee de omslag naar een kennisgedreven economie kunnen maken. ■

[1] 'Kennisvalorisatie als opstap naar innovatie bij kmo's en kleine non-profitorganisaties', Ondernemerscentrum Kortrijk/RESOC Zuid-West-Vlaanderen, 2005.

[2] 'Kennisvalorisatie als opstap naar innovatie' (VIS 60305, IWT), Howest/KATHO/KHBO, 2007.

U kunt dit artikel lezen op tablet en downloaden via: www.westvlaanderenwerkt.be

INFRAXBOUWTEAMS Slim bouwen of verbouwen levert je heel wat op. **Elke maand een energiefactuur die tot 50 % lager is bijvoorbeeld.** Maar ook een gezonder en comfortabeler huis. De InfraxBouwTeams leren je alles over duurzame materialen en de nieuwste technieken. Zo maak je gegarandeerd de beste keuzes bij je bouwproject.

infrax
grondleggers van comfort

EEN INFRAXBOUWTEAM IN JOUW BUURT?
BEL ONZE INFOLIJN OP 078 35 30 20 OF KIJK OP WWW.INFRAX.BE

wvi realiseert CO_2- neutrale bedrijventerreinen

Op sommige bedrijventerreinen hanteert wvi voortaan het principe van CO_2-neutraliteit als verkoopvoorwaarde. De kopers verbinden zich ertoe te streven naar rationeel energiegebruik en hun resterende elektriciteitsverbruik te vergroenen. Wvi begeleidt hen daarbij.

In het besluit over de subsidiëring van bedrijventerreinen dat de Vlaamse Regering in 2007 had goedgekeurd, is CO_2-neutraliteit als subsidievoorwaarde opgenomen. Als de projectontwikkelaar voortaan subsidie wil krijgen voor de aanleg van een terrein, moet hij in een deelplan CO_2-neutraliteit duidelijk maken hoe hij die neutraliteit zal bewerkstelligen.

Positief verhaal

Dat is voor wvi niet de enige reden om in te zetten op CO_2-neutraliteit. We zijn al langer een voortrekker op het gebied van duurzame bedrijventerreinen. CO_2-neutraliteit is een aspect van duurzame kwaliteit dat snel aan belang wint en dat in onze aanpak nog niet in detail was bestudeerd. Ook onze vennoten – de gemeenten en de Provincie – werden zich steeds sterker bewust van de CO_2-problematiek.

Daarom besloten de bestuursorganen van wvi om werk te maken van een strategie waarbij we de eis van CO_2-neutraliteit omvormen in een positief verhaal, niet alleen voor de samenleving en het milieu, maar ook voor de bedrijven zelf.

Hoe pakt wvi het aan?

Wvi heeft richtlijnen opgesteld om bedrijven te helpen rationeel met energie om te springen en hun elektriciteitsverbruik te vergroenen. Die richtlijnen en adviezen leveren hen ook kostenvoordelen op. Ze werden voor het eerst opgenomen in de verkoopvoorwaarden van het bedrijventerrein Lissewege Kazerne.

Bedrijfsgebouwen. Kandidaat-kopers vragen we om ons vooraf de plannen voor hun bedrijfsgebouwen voor te leggen. In deze fase kunnen immers op allerlei vlakken nog zeer efficiënte ingrepen rond rationeel energiegebruik (REG) worden doorgevoerd: energieprestatie en isolatie van de gebouwen, verwarming en ventilatie, verlichting, enzovoort. In de voorbereidingsfase waken we er ook over dat het dak geschikt is voor zonnepanelen.

Exploitatie. Ook voor de eigenlijke bedrijfsactiviteit zijn natuurlijk kostenvoordelige REG-ingrepen mogelijk. Zodra de plannen van het gebouw en de technische installaties er zijn, vraagt het bedrijf daarvoor bij wvi een quickscan aan. Tegelijk voeren we ook een quickscan alternatieve energieopwekking uit. Die onderzoekt of alternatieve energiebronnen toepasbaar of haalbaar zijn. Met de aangeleverde informatie weet de koper welke vormen van hernieuwbare energie voor hem interessant zijn en kan hij nagaan of het voor hem haalbaar is hierin te investeren.

CO_2-neutraliteit. Het geregistreerde elektriciteitsverbruik van de onderneming moet CO_2-neutraal zijn. Hoe het bedrijf daarvoor zorgt, beslist het zelf: zelf groene stroom produceren, via een groenestroomcontract of door emissiekredieten te kopen om de CO_2-uitstoot te compenseren.

Rapportering. Wvi moet de naleving van de CO_2-neutraliteitsverplichting controleren. Daarom rapporteert het bedrijf elk jaar over de manier waarop het aan de verplichting heeft voldaan.

› Meer info: Johan Proot, Marianne Vancleemput
050 36 71 71
j.proot@wvi.be, m.vancleemput@wvi.be

West-Vlaamse bedrijven investeren (ondanks de crisis) steeds meer in innovatie

Jan-Bart Van In • publicatieverantwoordelijke WES

In deze bijdrage verzamelen we een aantal relevante cijfers en parameters afkomstig van diverse organisaties en instellingen die een belangrijke rol spelen in de ondersteuning en begeleiding van West-Vlaamse bedrijven (groot en klein) in innovatieprocessen. Uit deze gegevens blijkt dat de inspanningen en investeringen van de ondernemingen rond innovatie de jongste jaren afgetekend in de lift zitten.
Dat is een verheugende vaststelling, zeker op een moment dat de (banken- en euro)crisis nogal wat bedrijfssectoren afremt en/of parten speelt.

We starten onze inventarisatie van de West-Vlaamse innovatiecijfers bij het grote brede plaatje: de **strategische investerings- en opleidingssteun** die de Vlaamse regering toekent aan kleine, middelgrote en grote ondernemingen die grote investeringen of een omvangrijk opleidingsproject uitvoeren in het Vlaamse Gewest. Deze investering of opleiding dient 'strategisch' te zijn en dus gericht op een 'kantelmoment' voor de onderneming. In het geval van investeringen moet het over een minimumbedrag gaan van meer dan 8 miljoen euro. De strategische investerings- en opleidingssteun zijn gebaseerd op een besluit van de Vlaamse regering van februari 2008. Gegevens van vóór 2008 zijn er dus niet.

De **figuren 1 tot en met 3 en tabel 1** tonen een overzicht van zowel het aantal goedgekeurde dossiers als van de bedragen die werden toegekend voor de investeringen en opleidingen aan het bedrijfsleven in de periode 2008-11. Het aantal dossiers klom in die periode voor gans Vlaanderen op van 19 naar 67 en het daaraan verbonden subsidiebedrag steeg van 16 miljoen naar 48,5 miljoen euro. Specifiek voor West-Vlaanderen is er een opmars van 7 naar 19 dossiers (= 12 opleidings- en 7 investeringsdossiers) en van 6,4 naar bijna 13 miljoen euro steun. Daarmee tekent de kustprovincie voor de grootste toename onder de Vlaamse provincies. Procentueel neemt West-Vlaanderen in 2011, met een aandeel van 26,7% in het totale bedrag, een tweede plaats in de Vlaamse rangorde in.

Figuur 1
Strategische investerings- en opleidingssteun van de Vlaamse regering voor de periode 2008-2011

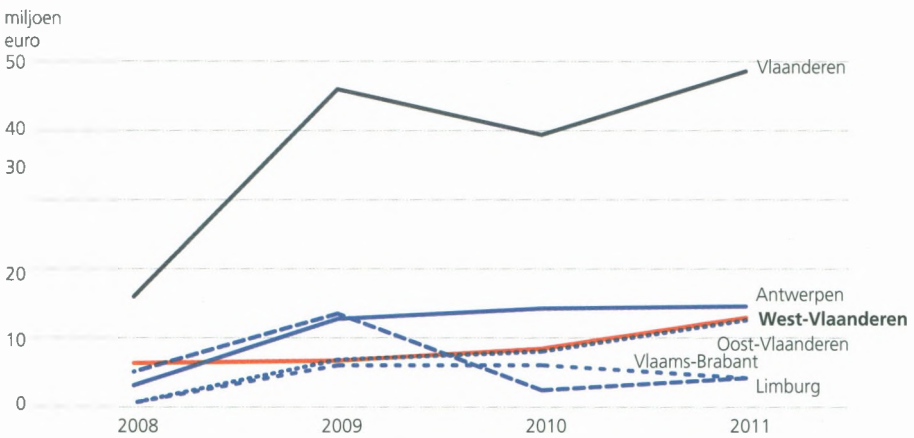

BRON: kabinet Vlaams minister-president, verwerking WES.

Tabel 1
Overzicht van het aantal goedgekeurde dossiers voor strategische opleidingssteun van de Vlaamse regering voor West-Vlaanderen in de periode 2008-2011

	2008	2009	2010	2011
Aantal goedgekeurde dossiers **opleidingssteun** voor West-Vlaanderen	4	7	2	12
Aantal goedgekeurde dossiers **investeringssteun** voor West-Vlaanderen	3	2	8	7
Totaal aantal goedgekeurde dossiers voor West-Vlaanderen	**7**	**9**	**10**	**19**

BRON: kabinet Vlaams Minister-president, verwerking WES

Innovatiesteun

Als we meer specifiek inzoemen op innovatieprocessen binnen het economische weefsel van West-Vlaanderen, dan kunnen we niet buiten de ondersteunende rol van het **Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie** (IWT) en haar West-Vlaamse antenne het Innovatiecentrum West-Vlaanderen.

IWT
agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie

IWT, met zetel in Brussel, subsidieert projecten van kleine en grote bedrijven, universiteiten, hogescholen en andere Vlaamse innovatieve spelers, hetzij individueel, hetzij gezamenlijk. Een deel van het budget wijst het IWT zelf toe, via eigen steunprogramma's. Voor het resterende

deel treedt IWT op als tussenpersoon. Het Innovatiecentrum West-Vlaanderen vzw opereert vanuit Kortrijk en stimuleert de innovatie in West-Vlaanderen via advies en begeleiding bij overheidssubsidies voor innovatie, investeringen door ondernemingen, strategisch advies en andere.

Figuur 4 groepeert de cijfers omtrent de door **IWT** uitgekeerde steun voor **Onderzoek en Ontwikkeling (O&O)** aan West-Vlaamse bedrijven in de periode 2006 tot 2011. Die tussenkomsten stegen van 11,5 naar 15,2 miljoen euro. Het aantal onderzoekers dat bij deze projecten werd ingezet steeg van 96 voltijdse equivalenten (VTE) in 2006 naar 114 VTE in 2011. In 2011 incasseerde de kustprovincie het hoogste subsidiebedrag uit de voorbije zes jaar. Dat convergeert niet met de IWT-cijfers voor gans Vlaanderen, die in 2011 een stuk lager liggen dan in 2009 en in 2007. Opmerkelijk is dat ook in de crisisperiode 2009-2010 de inspanningen voor innovatie bij de West-Vlaamse bedrijven en onderwijsactoren zijn blijven stijgen. Het aandeel van de kustprovincie in de totale tussenkomsten van IWT bedroeg in 2001 16%. Dat is even hoog als in 2010 maar een stuk hoger dan in de periode 2007-2009. Het aandeel van West-Vlaanderen in de specifieke steun van het IWT voor KMO-programma's ligt met een score van 28,4% nog een flink stuk hoger.

- www.iwt.be
- www.west-vlaanderen.innovatiecentrum.be

Figuur 2
Strategische opleidingssteun van de Vlaamse regering voor de periode 2008-2011

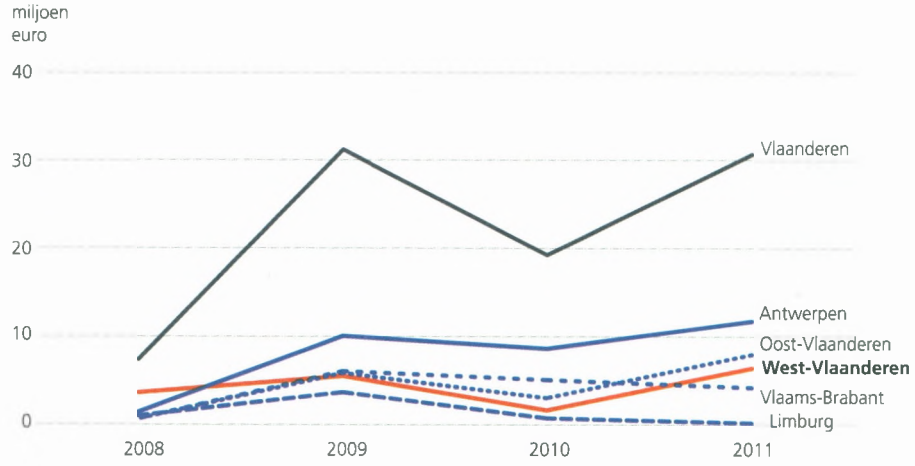

BRON: kabinet Vlaams minister-president, verwerking WES.

Figuur 3
Strategische investeringssteun van de Vlaamse regering voor de periode 2008-2011

BRON: kabinet Vlaams minister-president, verwerking WES.

Technologische industrie

Op zoek naar nog meer parameters die iets zeggen over de West-Vlaamse 'innovatiedrang' zoemen we in op een aantal voor onze provincie belangrijke economische sectoren. De cijfers zijn afkomstig van de representatieve innovatiepartners uit deze sectoren.

sirris
driving industry by technology

Sirris vzw (het voormalige WTCM), met zetel in Brussel, is het collectieve centrum van de Belgische technologische industrie. De organisatie leunt aan bij de werkgeversvereniging Agoria en helpt bedrijven uit deze sector bij het invoeren van hun technologische innovaties. De experts van Sirris gaan ter plaatse bij de bedrijven, geven technologisch advies, starten innovatietrajecten en begeleiden de klanten tot bij de implementatie. Dat gebeurt met een team van 120 technologische experts, verdeeld over 6 verschillende locaties en verankerd in de drie gewesten. Het aantal begeleidingsprojecten dat Sirris heeft verricht bij West-Vlaamse bedrijven uit de mechatronica, de metaalverwerkende en de elektronicasector in de periode 2006-2011, piekte in 2007 tot 839 en nam af tot 644 in 2011. Maar de omzet (**zie figuur 5**) uit deze projecten, kende in 2011 met een bedrag van 825.422 euro zijn tweede hoogste peil sinds 2006. Conclusie: minder maar wel grotere innovatieprojecten bij de West-Vlaamse ondernemingen uit de Agoriasector.

- www.sirris.be

Hightech in de textielsector

Een (niet enkel historisch) belangrijke sector voor West-Vlaanderen is de textielindustrie. De klassieke confectie mag dan al veel van zijn pluimen verloren hebben, een segment zoals technisch textiel blijft hoog scoren op de innovatiebarometer en wordt gedragen door een waaier aan ondernemingen met wereldreputatie. **Centexbel**

vzw is het wetenschappelijk centrum voor de Belgische textielnijverheid. Ze wordt aangestuurd door Fedustria, de Belgische federatie van de textiel-, hout- en meubelindustrie. Haar taak is het duurzaam verstevigen van de concurrentiepositie van de Belgische textielbedrijven via onder meer dienstverlening rond onderzoek en ontwikkeling bij de bedrijven. Centexbel steunt daarvoor op de expertise van ruim 100 hoogopgeleide medewerkers. Zij opereren vanuit drie antennes in Gent, Brussel en Verviers.

Figuur 6 bundelt de indicatoren van **Centexbel** omtrent de begeleiding van textielbedrijven in gans België en ook in West-Vlaanderen in de periode 2006-2011. In dit tijdsbestek is de totale omzet van Centexbel gericht op gans België (exclusief overheidssubsidies) opgeklommen van 4,6 miljoen in 2006 naar 6,4 miljoen euro in 2011 (+38%). De omzet uit de begeleiding van West-Vlaamse textielbedrijven (O&O-projecten en advies samengeteld) steeg in dezelfde periode van 396.418 naar het recordbedrag van **754.983 euro**. Dat is een toename van 90%. Met 2011 als absoluut topjaar. Het aandeel van de West-Vlaamse klanten van Centexbel, specifiek binnen het luik 'begeleiding van de O&O-inspanningen', lag in 2011 op 36,3 procent (meer dan een derde) van het Belgische totaal, dat 9 provincies overspant. We stellen opnieuw vast dat de innovatie-inspanningen van de West-Vlaamse textielbedrijven zijn blijven toenemen in de crisisperiode 2009-2010.
› www.centexbel.be

Kunststoffen & innovatie

Ook de kunststofsector is een dynamische en zwaar wegende factor in de West-Vlaamse economie. Het **Vlaams Kunststofcentrum (VKC) vzw**, met zetel in Kortrijk, werd opgericht door een 15-tal partnerbedrijven uit de sector en was operationeel sinds 2001.

Flanders PlasticVision
Innovative cluster

De organisatie ging op 1 januari 2012 op in de **vzw Flanders PlasticVision**. Deze vereniging opereert als de innovatiemotor

Figuur 4
IWT-steun voor onderzoek en ontwikkeling voor de periode 2006-2011

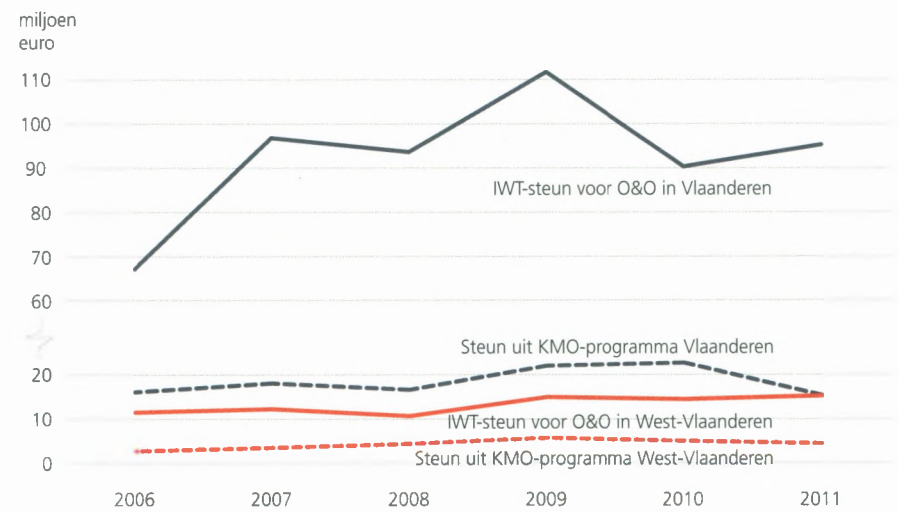

BRON: IWT, verwerking WES.

Figuur 5
Omzet uit West-Vlaamse begeleidingsprojecten van **Sirris vzw** in de periode 2006-2011

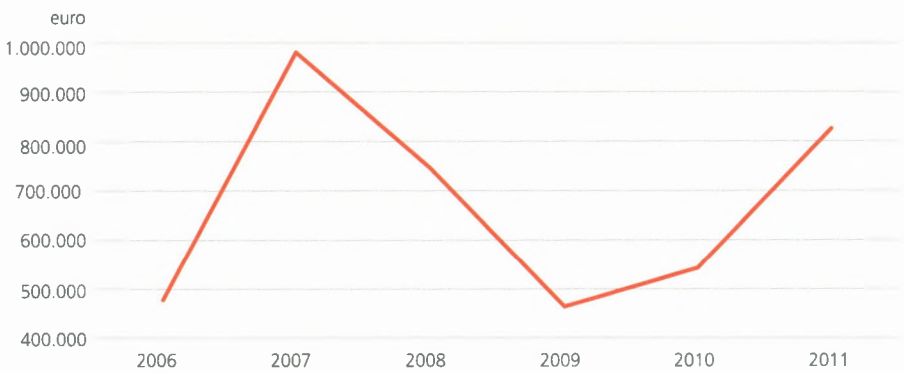

BRON: Sirris vzw, verwerking WES.

Figuur 6
Omzet uit begeleidingsprojecten van **Centexbel vzw** in de periode 2006-2011

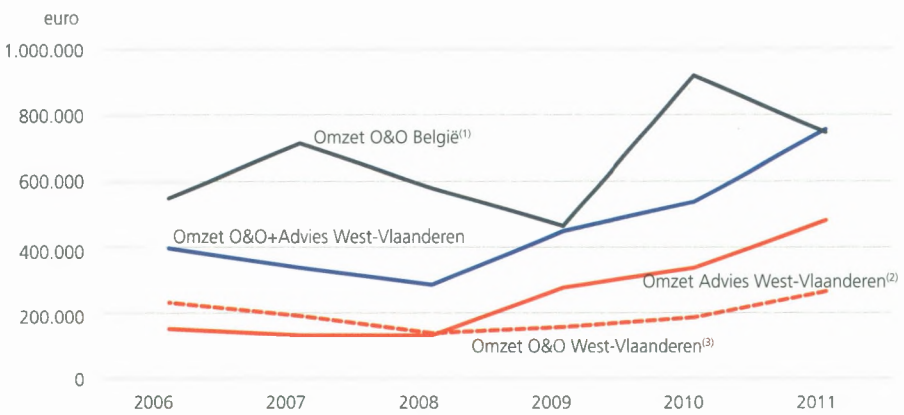

(1) Omzet R&D-projecten: omvat facturen van Centexbel aan bedrijven voor Centexbelprestaties in het kader van privéprojecten en van de Europese projecten "research for SME".
(2) Advies: betalend technologisch advies, KMO-portefeuille, milieuadvies, ... bij West-Vlaamse bedrijven.
(3) Omzet uit O&O bij West-Vlaamse bedrijven.
BRON: Centexbel vzw, verwerking WES.

voor de kunststof- en rubberverwerkende industrie in Vlaanderen. Ze stimuleert en begeleidt open innovatie samenwerkingsverbanden op het gebied van producten en processen.
In 2006-2011 deden circa **170** bedrijven, kenniscentra en onderwijsinstellingen een beroep op de diensten van haar voorganger, het Vlaams Kunststofcentrum (VKC).

Figuur 7 toont zowel de omzetcijfers voor gans Vlaanderen als voor West-Vlaanderen die de dienstverlening van VKC-PlasticVision opleverde. In de Vlaamse cijfers over 2011 zijn in deze grafiek de cijfers van twee uitzonderlijk grote orders van twee bedrijven uit Brussel niet opgenomen. Dit om de cijfers representatief te houden in lijn met het normale werkingsvolume. De omzet van VKC uit de dienstverlening aan Vlaamse bedrijven is opgeklommen van 161.535 euro in 2006 naar 746.948 euro in 2011 (x 4,6). De cijfers voor West-Vlaanderen scoren in deze tijdspanne nog beter met een aangroei van ruim **700%** (**x zeven**). Ook voor deze sector was 2011 met een bedrag van 270.768 euro een absoluut topjaar qua innovatie-ijver. **Wim Grymonprez**, general manager van Flanders' PlasticVision, divisie VKC, stelt ook dat zijn organisatie vanaf 2008 veel actiever dan de beginjaren op de markt gericht was, wat zich vertaalde in een groeiproces. De kustprovincie was in 2011 goed voor 36,2% van het omzetbedrag uit interventies van VKC in gans Vlaanderen. In 2010 bedroeg dat aandeel zelfs 40%.
› www.plasticvision.be

Figuur 7
Omzet uit begeleiding door **VKC-PlasticVision** in de periode 2006-2011

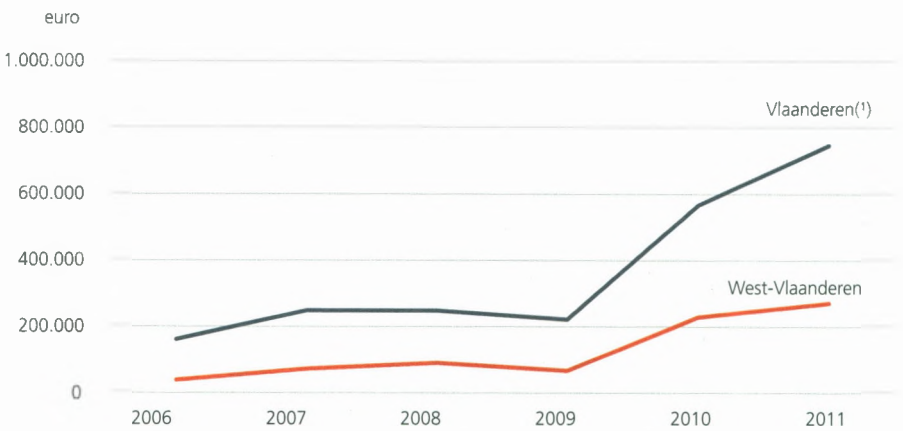

(1) Twee uitzonderlijk grote orders voor P&G en voor Belgacom (beiden in Brussel) zijn niet meegerekend in de cijfers voor gans Vlaanderen.
BRON: VCC vzw, verwerking WES.

Het belang van design

In een (beperkt) overzicht van de West-Vlaamse innovatiegeneratoren hoort ook aandacht voor het belang van productdesign als innoverende dimensie.
Flanders InShape vzw is opgericht begin 2007 onder de toenmalige naam Competentiepool Productontwikkeling en Industrieel Design. De organisatie is gevestigd in Kortrijk en opereert met een team van een achttal medewerkers. Flanders InShape is een onderzoekscentrum op het vlak van design en gebruikersgedreven innovatie. De organisatie wil de concurrentiepositie van de Vlaamse ondernemingen versterken en de slaagkans van hun innovaties aanzienlijk verhogen. Hiervoor ontwikkelt zij praktische kennis, industrieel relevante internationale expertise en tools in dit domein en verspreidt deze maximaal naar de doelgroep.
Flanders InShape richt zich tot B2C- en B2B-bedrijven uit diverse sectoren in heel Vlaanderen. De vzw begeleidde in de periode 2007-2011, **124** West-Vlaamse bedrijven doorheen een traject bedrijfsadvies en/of lerende netwerken (zie **tabel 2**). Daarnaast ontvangt de organisatie jaarlijks circa 1.000 deelnemers en/of bezoekers (waarvan gemiddeld 450 uit West-Vlaanderen) voor workshops, seminaries en events die door haar worden georganiseerd. In dezelfde periode gingen ook 14 onderzoeksprojecten door, met gemiddeld 2 West-Vlaamse participanten per project. ■
› www.flandersinshape.be

› U kunt dit artikel lezen op tablet en downloaden via:
www.westvlaanderenwerkt.be

Tabel 2
Aantal begeleidingstrajecten Flanders In Shape bij West-Vlaamse bedrijven 2007-2011

	Aantal
Individuele begeleiding en lerende netwerken	
Individuele bedrijfsadviestrajecten i.s.m. experten	27
Lerende netwerken i.s.m. Voka West-Vlaanderen	67
Netwerk designmanagers	5
IO-Brugproject Economie-Onderwijs (Agentschap Ondernemen) i.s.m. o.a. Howest	1
EFRO-project Humin i.s.m. Designregio Kortrijk en Stad Genk	18
Project Groei door Designmanagement in het kader van het gazellenbeleid	6
Totaal	**124**
Gebruikersgroepen van de onderzoeksprojecten van Flanders InShape	
14 onderzoeksprojecten met gemiddeld 2 West-Vlaamse organisaties per project	28

BRON: InShape vzw.

flanders INSHAPE
sharing knowledge, shaping industry

west-vlaamse intercommunale

publieke ontwikkelaar en beheerder van bedrijventerreinen

info

baronruzettelaan 35
8310 brugge
www.wvi.be
T +32 (0)50 36 71 71
E infoloket@wvi.be

- **ambachtelijke zones en lokale bedrijventerreinen**
- **regionale bedrijventerreinen**
- **bedrijfsverzamelgebouwen**
- **reconversie industriële panden**
- **specifieke zones zoals ›**
  - luchthavengebonden bedrijvenzone
  - watergebonden bedrijvenzone
  - transport & distributie
  - detailhandelszone
  - kantorenzone
  - dienstenzone
- **gemengde stadsontwikkelingsprojecten**

Investering van 20 miljoen euro levert 60 nieuwe banen op

Alltech bouwt 'fabriek van de toekomst' in Houthulst

Het Amerikaanse bedrijf **Alltech** plant de realisatie van een nieuwe hypermoderne en hoogtechnologische productie-eenheid voor probiotica, die gebruikt worden in veevoeders, in Klerken (Houthulst). Daar neemt Alltech het grootste deel van de 6 ha grote site van de voormalige boteroliefabriek **Campina Milk Fat Products** over, die in de zomer van 2011 de deuren sloot.

Alltech mikt op een gefaseerde investering van circa 20 miljoen euro met de creatie van 60 nieuwe arbeidsplaatsen. De nieuwe fabriek wordt de centrale productiedraaischijf van Alltech voor de West-Europese markt en zal ook een belangrijke onderzoeksactiviteit herbergen.

Het is de eerste keer in vele jaren dat een buitenlands bedrijf een compleet nieuwe productieactiviteit in West-Vlaanderen opstart. Alltech Inc. is een wereldspeler in de markt van de probiotica (voedingsmiddelen voorzien van micro-organismen met een gezondheid bevorderende werking) voor de sector van de veevoeding. Het bedrijf, met hoofdkwartier in Nicholasville in **de Amerikaanse staat Kentucky**, opereert met circa 3.000 medewerkers via een 30-tal productievestigingen verspreid over de ganse wereld. De productie voor de West-Europese markt gebeurt nu vanuit het Verenigd Koninkrijk, maar de expansie in de Benelux, Duitsland en Frankrijk, waar nog geen productfaciliteiten zijn, vereist een verhoogde capaciteit via de bouw van een nieuwe fabriek.

Overname De Ster

Alltech nam in maart 2011 het familiebedrijf **De Ster-Vandenberghe** in Kortemark over, dat als loonwerkfabrikant al enkele jaren een belangrijke toeleverancier is van een specifiek product voor de rundveeteelt. Het betreft vloeistoffen die worden gedroogd tot poeder. De broers **Dominiek en Filip Vandenberghe** (derde generatie) blijven instaan voor het dagelijks beleid van De Ster (werkgever voor 27 medewerkers). Ze zijn ook nauw betrokken bij de planning van de nieuwe productie-eenheid van Alltech in Houthulst. Die operatie is geen verplaatsing van de activiteiten van De Ster vanuit Kortemark naar Houthulst. Ze betekent wel de opstart van een afzonderlijke plant voor de fabricatie van een ganse waaier aan andere complementaire probioticaproducten.

Alltech is opgericht in 1980 door de uitgeweken Ierse ondernemer **Thomas Pearse Lyons** (68) die nog steeds aan het roer van het bedrijf staat. Het Europese hoofdkwartier van Alltech is niet toevallig gevestigd in de Ierse hoofdstad Dublin.

› www.alltech.com
› www.de-ster-dehydration.be

100 jaar Vyncke Energietechniek: vuurmakers van de toekomst

Vyncke Energietechniek uit Harelbeke vierde recent 100 jaar ondernemerschap. De kernactiviteit van het familiebedrijf is het ontwerpen, bouwen en installeren van industriële energie-installaties die biomassa omzetten in groene energie. De huidige bedrijfsleiders **Peter en Dieter Vyncke** vertegenwoordigen de 4e generatie.

Vyncke nv groeide in een eeuw uit van smidse tot wereldspeler in zijn nicheactiviteit. Stamvader smid Louis Vyncke startte het bedrijf in maart 1912 in Gullegem. De vierde generatie installeert performante biomassaketels in 150 landen. Amper 5 procent van de jaaromzet van 55 miljoen euro wordt nog in ons land gehaald. De ketelbouwer telt honderd (vooral gespecialiseerde) medewerkers in Harelbeke en quasi evenveel in een Tsjechisch filiaal. Nog eens ruim 40 medewerkers zijn aan de slag bij een zusterbedrijf in China, de groeimarkt voor Vyncke. Er lopen ook nog joint ventures in vijf andere landen.

De onderneming oogstte vorig jaar een recordvolume aan orders van quasi 75 miljoen euro. Deze hoogconjunctuur staat in schril contrast met het crisisjaar 2009, toen in de eerste vijf maanden geen enkele nieuwe order werd binnengehaald. Bedrijfsleider Peter Vyncke gaat er prat op dat in de moeilijke periode geen enkele medewerker werd afgedankt en het ganse team tijdelijk 4 uur per week extra ging werken. Het feit dat Vyncke grotendeels steunt op autofinanciering (de klant betaalt een voorschot van 30% vooraleer de werken starten) is een troef in periodes van laagconjunctuur. De voornaamste marktrisico's waarmee Vyncke wordt geconfronteerd zijn het kredietrisico op klantenvorderingen, technische risico's, fluctuaties in wisselkoersen en vooral de stijging van de staalprijzen.

Co-ingineering als troef

De belangrijke hefboom voor een lucratieve toekomst is de opbouw en het behoud van een technologische voorsprong in de bouw van biomassacentrales op maat van de klant.

Vyncke zet hierbij steeds meer in op **co-ontwikkeling (co-engineering)** met bedrijven uit gelieerde maar niet-concurrerende bedrijfstakken in binnen- en buitenland. Een mooi voorbeeld hiervan is de joint venture Callens-Vyncke met Callens&EMK uit Waregem. Dit partnership verwierf vorig jaar een contract van 7,4 miljoen euro voor de bouw van een warmtekrachtkoppelingsinstallatie bij het chemiebedrijf Kronos in Evergem bij Gent.

Dit jaar investeert Vyncke onder meer in een vernieuwing van de bedrijfsgebouwen in Harelbeke. De ondernemers Peter en Dieter Vyncke zweren bij duurzame groei op het ritme van hun medewerkers en geven een eigenzinnige invulling aan het begrip '**Fabriek van de Toekomst**'. Ze kochten 14 ha grond rond de fabriek in Harelbeke, die een nieuwe invulling krijgt als bos, wijngaard (Chateau Vynckeneer), boomgaard met mogelijkheid tot fruitpluk voor het personeel, petanquebaan, barbecue en een oude boerderij die wordt ingericht als gastenverblijf.

› www.vyncke.com

Fun vrijetijdsketen is ook B2B partner!

Fun heeft als vrijetijdsketen naam gemaakt als één van de grote spelers in het Belgische distributielandschap. Met 33 winkels in heel België en zowat 400 personeelsleden is Fun een belangrijke ambassadeur van de West-Vlaamse economie. Het unieke winkelconcept met een centraal plein dat meeleeft met de seizoenen en diverse shops in the shop, opgezet met belangrijke partners als Disney, Studio 100, Standaard Boekhandel, Lego, Vivabox en Mexx, spreekt de consumenten sterk aan.

Fun is daarnaast ook een zakelijke partner die het verschil kan maken op diverse vlakken:

- Bedrijfsfeesten met geschenken voor kinderen van medewerkers en klanten.
- Op maat gemaakte evenementen met de Fun Truck.
- Promotieacties waarvoor u geschikte gadgets zoekt.
- Vrijetijdsartikelen waarvoor de kopers van uw producten punten kunnen sparen.
- Buiten- en terrasmeubelen op de maat van uw bedrijf of horeca-onderneming.

Voor meer informatie:

FUN Belgium N.V.
Koning Albert I-laan 244, 8200 Brugge
Tel. 050/40.87.20
www.fun.be/B2B

FUN®
Daar begint de pret.

Huis van de Voeding nieuwe troef voor West-Vlaamse voedingscluster

In mei opende in de voormalige bottelarij van Rodenbach onder de naam' Miummm' een nieuw doe- en belevingscentrum over voeding. Dit Vlaams Huis van de Voeding nodigt de bezoekers (individuen, groepen en scholen) uit om op een interactieve manier meer te weten te komen over agrovoeding, voedingsverwante thema's en innovaties in de sector.

De agrovoedingssector is een van de belangrijkste economische sectoren voor West-Vlaanderen. Een studie van Econopolis (2011) toont aan dat deze sector in de provincie de belangrijkste is qua omzet en tewerkstelling en nog steeds groeit. De agrovoeding is goed voor een omzet van 6 miljard euro en een toegevoegde waarde van 1 miljard euro op jaarbasis.

Roeselare, die zich profileert als het hart van Europa 's groentetuin, was dan ook de aangewezen locatie voor het herbergen van **Miummm - Vlaams Huis van de Voeding**. Dit bezoekerscentrum werd gerealiseerd door het project Thought 4 Food, met financiële steun van de Europese Unie, Vlaanderen en de provincie West-Vlaanderen.

In het Miummm leert de bezoeker op speelse en ludieke wijze alles over de relatie van voeding met gezondheid en beweging. Je maakt er kennis met nieuwe teelttechnieken en innovatieve productontwikkelingen en je krijgt er een beeld van de vele interessante beroepen die de sector telt.

De vzw Vlaams Huis van de Voeding is einde 2011 opgericht door de stad Roeselare, POM West-Vlaanderen, de beroepsorganisatie

Fevia Vlaanderen, Hogeschool Katho vzw en de REO-veiling. De organisatie fungeert als een partnerschap van beleidsmatige regionale, provinciale en economische spelers uit het bedrijfsleven. Ze werkt aan de verdere uitbouw van het Agro-Voedingsplatform en neemt ook het voortouw in een aantal initiatieven en projecten, samen met het bedrijfsleven en de kennisinstellingen. Het gaat daarbij steeds om initiatieven die op een duurzame en innovatieve wijze bijdragen tot de versterking van het economisch potentieel van de sector én van de regio.

› Info en contact: Spanjestraat 141, 8800 Roeselare, tel. 051 750 222, Liederik.Cordonni@miummm.be

Oude Bottelarij Rodenbach biedt Roeselare een riant ondernemerscentrum

Begin mei opende het Ondernemerscentrum Roeselare zijn deuren op de unieke locatie van de oude bottelarij Rodenbach. De infrastructuur biedt 5 kantoren met 19 werkplaatsen, twee grote vergaderzalen, drie ateliers en een horecazaak. Ondernemerscentrum Roeselare stelt werkruimte ter beschikking voor startende ondernemers met een voedings(gerelateerde) activiteit. Op dezelfde locatie is ook het Vlaams Huis van de Voeding ingebed.

Een derde gebruiker van de site is het Opleidingsatelier voor de voeding. Dit is een samenwerking tussen VDAB, IPV en Syntra West. Zowel werkzoekenden als werknemers uit de voedingssector kunnen er terecht voor gerichte opleiding en bijscholing.

Naar het voorbeeld van Kortrijk, dat in 2006 als eerste een binnenstedelijk ondernemerscentrum opende, ontwikkelt de provincie West-Vlaanderen in 2012 gelijkaardige projecten in Roeselare, Ieper en Oostende. Deze nieuwe stedelijke ondernemerscentra worden regionale ankerpunten voor provinciale initiatieven. Daarnaast wordt een uitgebreid aanbod aan startersfaciliteiten en vergaderaccommodatie voorzien en krijgt elk centrum een eigen inhoudelijke werking.

› Info en contact: Luc Degandt: 0484 34 15 90 luc.degandt@ocwest.be

› actievoorstarters@west-vlaanderen.be

HOWEST investeert in Kenniscentrum Industriële Automatisering

De uitbouw van een performant en goed uitgerust hoger technologisch onderwijs is een belangrijk draagvlak voor het welslagen van het project Fabrieken van de Toekomst. De West-Vlaamse hogeschool **Howest** neemt de uitdaging aan met de bouw van een nieuw **Kenniscentrum voor Industriële Automatisering** op de campus van de Graaf Karel de Goedelaan in **Kortrijk**. Het gebouw op de Howestcampus is momenteel in volle realisatie en zal een uitgebreide kennis en expertise bundelen binnen de belangrijkste domeinen van de industriële automatisering: hardware, communication, control engineering, motion control, software development en total plant management.

Het Kenniscentrum Industriële Automatisering zal navorming voor de industrie verzorgen. Dat betekent onder meer workshops en cursussen op maat voor de industrie, waarbij onderzoeksresultaten kenbaar worden gemaakt. Verder focust het kenniscentrum zich op collectief onderzoek: meerjarige onderzoeksprojecten waarbij nieuwe technologische ontwikkelingen met een potentieel voor een ruime bedrijvengroep worden verkend.

Ook Business-to-business research en dienstverlening maken deel uit van de taken van het kenniscentrum. Zo wordt er dienstverlening of onderzoek verschaft op vraag van één bedrijf. En vanzelfsprekend is er ook ruimte voor doctoraatsonderzoek, al of niet samen met een industriële partner om nieuwe kennis te ontwikkelen.

Het Kenniscentrum Industriële Automatisering ressorteert onder de masteropleidingen elektromechanica en elektrotechniek & automatisering van Howest.

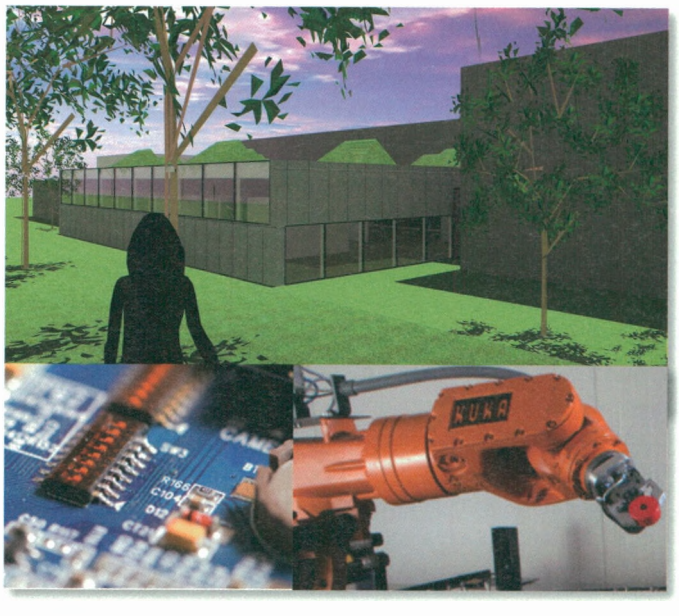

Het gloednieuwe centrum is het resultaat van het dossier EFRO 655 en kon ontstaan dankzij investeringen van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, de provincie West-Vlaanderen en het Ondernemerscentrum Kortrijk.

- www.howest.be/elektromechanica
- www.howest.be/elektrotechniek
- www.howest.be/elektronica-ict

BKCP Bank versterkt marktpositie in West-Vlaanderen met overname OBK Bank

BKCP Bank (de opvolger van het Beroepskrediet) verwerft een meerderheidsparticipatie in het kapitaal van OBK Bank, met zetel in Gent. Hiermee versterkt BKCP ook zijn West-Vlaamse marktpositie, want OKP is via een 10-tal zelfstandige agenten ook in de kustprovincie actief.

De overname van OBK Bank kadert in de groeiambitie van BKCP Bank gericht op de uitbreiding van haar netwerk over gans België. Eerder nam de Franse bankgroep CMNE (het moederbedrijf van BKCP) al 7 andere regionale banken uit het net van het historische Beroepskrediet over. BKCP Bank en OBK Bank hebben dus een gelijkaardige historiek, al voerde het Gentse OBK tot dusver een zelfstandige koers.

OBK Bank, die al meer dan vijftig jaar actief is, telt een vijftigtal verkooppunten. De instelling groeide de jongste jaren via opeenvolgende overnames en fusies. Zo was er in 1998 onder meer een fusie met het **Beroepskrediet voor de Middenstand van West-Vlaanderen** (**BMWV**) met zetel te Kortrijk. Tot op vandaag blijft OBK Bank verder werken aan de uitbreiding van haar kantorennetwerk.

De integratie van OBK Bank wordt de komende maanden verder uitgewerkt en moet ervoor zorgen dat de OBK-cliënten omstreeks eind 2012 ook bediend kunnen worden in elk BKCP-kantoor.

CMNE (**Crédit Mutuel Nord Europe**), de referentieaandeelhouder van BKCP, is de grootste bank in het noorden van Frankrijk, waardoor BKCP is ingebed in een heel solide bankinstelling en zij deel uitmaakt van een stevige en stabiele Europese bankgroep.

BKCP Bank is in België een kleinere speler die zich richt op zowel particuliere als professionele cliënten en daarnaast ook een uitgebreide waaier aan oplossingen aanbiedt voor kmo's.

- Info: BKCP Bank vindt u op www.bkcp.be.

wvi promoot duurzame glastuinbouw in Roeselare

In Roeselare bereidt de West-Vlaamse intercommunale wvi samen met andere actoren de realisatie voor van een zone voor glastuinbouw. De zone wil plaats bieden voor grootschalige bedrijven van 5 tot 10 hectare. De locatie heeft uitstekende troeven voor duurzame glastuinbouw, dankzij de nabijheid van de afvalverbrandingsoven van **Mirom**.

Voor een glastuinbouwzone zijn enkele factoren cruciaal: warmte, CO2 als voedingselement voor het gewas en energie, genoeg ruimte, aangepaste infrastructuur en buffers om water op te slaan en te hergebruiken. Voor warmte en CO2 maken veel tuinders momenteel gebruik van warmtekrachtkoppeling (WKK), aangedreven door aardgas of stookolie. De zone in Roeselare biedt opportuniteiten om los te komen van schaarse fossiele brandstoffen.

Restwarmte

De verbrandingsoven van Mirom levert al langere tijd restwarmte uit de verbranding van afval aan een warmtenet. Dat verwarmt in Roeselare onder meer serres, het Heilig-Hartziekenhuis en andere gebouwen. Er wordt onderzocht of deze restwarmte ook rendabel kan worden ingezet in de glastuinbouwzone.

De voorbije jaren is al veel denk- en studiewerk voor de glastuinbouwzone geleverd. Er kon ook geput worden uit het uitvoeringsgerichte onderzoek van wvi voor de realisatie van een duurzame glastuinbouwzone in Oudenburg.

Intussen zijn in Roeselare de eerste inrichtingsconcepten besproken met geïnteresseerde tuinders en investeerders. Landschappelijke inkleding en de integratie van een fietspad en waterbuffers moeten het geheel aantrekkelijk maken voor de ruime omgeving.

Ook in Oudenburg wordt getracht dezelfde oefening te maken in samenwerking met bedrijven op het nabijgelegen industriegebied Plassendale.

Het denk- en studiewerk voor de glastuinbouwzones in Oudenburg en Roeselare werd mogelijk gemaakt dankzij de Europese subsidies die wvi hiervoor ontving uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, Doelstelling 2. Op een projectbudget van 218.000 euro ontvangt wvi 40% Europese subsidie.

› Info: www.wvi.be

Europese Unie
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

EFRO
Europa investeert. Vlaanderen groeit.

VANDEKERCKHOVE (Oostrozebeke) en VAN KERCKHOVE (Temse) gaan samen door in metaalbouw

Metaalbouw Vandekerckhove nv uit Oostrozebeke versterkt zijn actieradius met de overname van sectorgenoot Van Kerckhove bvba uit Temse. Beide bedrijven blijven als aparte entiteiten verder werken. De 60 arbeidsplaatsen blijven behouden.

Metaalbouw Vandekerckhove nv is een familiebedrijf waarvan de roots teruggaan tot 1896. Toen wisselde de overgrootvader van de huidige generatie de boerenstiel voor die van wagenmakerkuiper. In de loop der jaren verschoven de activiteiten naar industriebouw en staalconstructies.

Inmiddels staat met **Jan, Stefan, Peter en Geert Vandekerckhove** de vierde generatie aan het roer van het bedrijf dat een 30-tal werknemers telt. Die realiseerden in 2011 een omzet van bijna 10 miljoen euro. De site in de Hulstestraat in Oostrozebeke herbergt vandaag 14.000 m² loodsen, ateliers en kantoren.

Van Kerckhove bvba uit Temse is pas sinds 1994 actief op de markt. De firma is actief op de as Gent-Antwerpen-Brussel en was

in 2011 goed voor een omzet van om en bij de 10 miljoen euro met eveneens een 30-tal medewerkers. De overname brengt de jarenlange ervaring en kennis van beide bedrijven samen.

› www.vandekerckhove-metaal.be

REO VEILING

Proef al onze smaken

600 ton verse en gezonde groenten en fruit. Dat is de dagelijkse aanvoer op de REO Veiling Roeselare, een grote Belgische telerscoöperatie. De REO Veiling verhandelt meer dan 60 verschillende groente- en fruitsoorten die met passie en vakkennis geteeld worden door bijna 3.000 ledenvennoten. Deze producten met een onberispelijke kwaliteit vinden in optimale omstandigheden hun weg naar de consument. Transparante voedselveiligheid, smaakvolle versheid en duurzame ontwikkelingen komen daarbij op de eerste plaats.

www.reo.be
REO | Oostnieuwkerksesteenweg 101
B-8800 Roeselare
Tel. 051 23 12 11 | Fax 051 23 12 89
info@reo.be

RESPONSIBLY FRESH FLANDRIA

West-Vlaamse economie blijft sputteren

Nele Depestel • POM West-Vlaanderen

Analyse van het verloop van de sociaaleconomische indicatoren en de conjunctuur in West-Vlaanderen[1]

In de vorige conjunctuurnota maakten we al gewag van een wisselvallige tot ongunstige evolutie van de diverse sociaaleconomische indicatoren die in het conjunctuuroverzicht aan bod kwamen. Ook in deze editie maken we dezelfde vaststelling.

De **NBB-conjunctuurbarometer** voor West-Vlaanderen voorspelt voorlopig weinig goeds. De brutowaarden van de synthetische curve dalen al vier maanden op rij en ook de afgevlakte curve blijft neerwaarts gericht. Enige hoop is dat de afnames relatief beperkt blijven en dat de brutowaarden van de deelcurve van de industrie licht toenemen.

De arbeidsmarktindicatoren voor West-Vlaanderen evolueerden ongunstig begin 2012. De **totale werkloosheid** steeg in februari, maart en april. Deze toename situeert zich integraal bij de mannen. De **jeugdwerkloosheid** steeg nog sterker dan de totale werkloosheid. Bijgevolg werd ook het aandeel van de jeugdwerklozen in het totale aantal werklozen groter in West-Vlaanderen. Op de **vacaturemarkt** zien we dalingen. De VDAB ontving vanaf februari 2012 aanzienlijk minder werkaanbiedingen op jaarbasis voor West-Vlaanderen binnen het Normaal Economisch Circuit. Het aantal openstaande werkaanbiedingen op jaarbasis viel in een versneld tempo terug. Stijgende werkloosheid in combinatie met afnemende werkaanbiedingen betekent dat de krapte op de West-Vlaamse arbeidsmarkt enigszins afnam begin 2012. Op langere termijn bekeken, blijft de **krapte** op de arbeidsmarkt nog altijd historisch groot.

Figuur 1
Synthetische conjunctuurcurve voor West-Vlaanderen

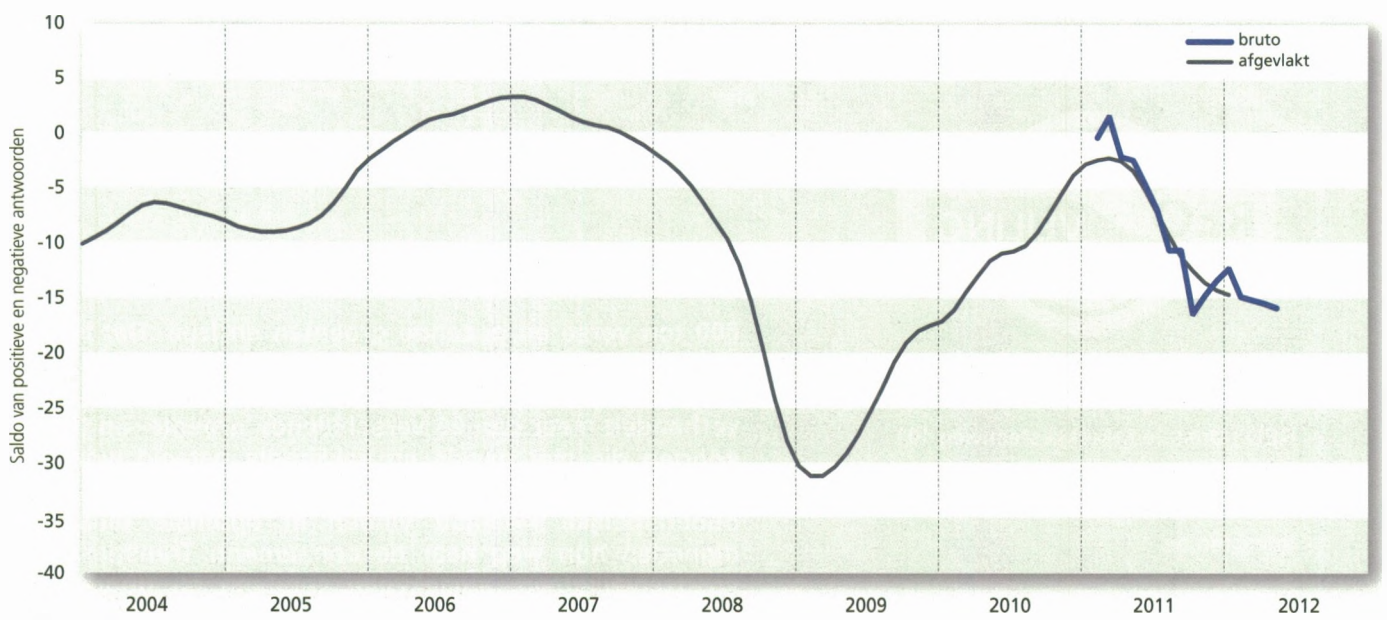

BRON: NBB, verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Andere indicatoren van het producentenvertrouwen - naast de conjunctuurbarometer van de NBB - toonden begin 2012 geen overtuigend gunstige evolutie. De groei op jaarbasis van **omzet**, **investeringen** en **export** zwakte verder af in januari en februari 2012. Ook de exportquote nam af. De **tijdelijke werkloosheid** daalde nog in januari, maar steeg gevoelig op jaarbasis in februari en vooral in maart. Officiële FOD-cijfers over het aantal **starters** in West-Vlaanderen tonen een stijging op jaarbasis in januari en februari, maar een daling in de maand maart. De faillissementen in West-Vlaanderen daalden in het eerste kwartaal van 2012, maar die faillissementen zorgden voor een groter aantal verloren jobs op jaarbasis. In april 2012 was er een forse toename van het aantal faillissementen op jaarbasis, weliswaar met een kleiner aantal verloren jobs.

Ook de consumenten toonden hun twijfel. We werden in 2011 in West-Vlaanderen geconfronteerd met een forse **afname van het aantal vergunde nieuwbouwén renovatiewoningen**. Dit kwam vooral door een grote terugval in de eerste helft van 2011. Vanaf augustus 2011 was er een forse opvering die de vorm van een inhaalbeweging leek aan te nemen. Ook het eerste cijfer van 2012 toont een stijging van de bouwactiviteit op jaarbasis. De West-Vlaamse **kleinhandel** zag zijn omzet begin 2012 weliswaar stijgen, maar de toename bleef beperkt. De **inschrijvingen van nieuwe personenwagens** in West-Vlaanderen daalden in de eerste vier maanden van 2012 fors. Maar 2011 was dan ook een topjaar qua aankoop van nieuwe personenvoertuigen. ■

1 Opmaak mei 2012.

- De volledige analyse kunt u terugvinden op de website : www.pomwvl.be
- Meer info:
  Afdeling Data, Studie en Advies
  nele.depestel@west-vlaanderen.be of
  050 40 73 51

PORT OF ZEEBRUGGE

ZEEBRUGGE
EEN NETWERK VOOR EUROPA

- 2,2 miljoen TEU containerverkeer
- 13,1miljoen ton roroverkeer
- 1,8 miljoen nieuwe wagens
- 1 miljoen vrachtwagens
- 20 dagelijkse verbindingen met het V.K., Scandinavië en Zuid-Europa
- uitstekende distributiemogelijkheden o.a. in de Maritieme Logistieke Zone (MLZ)

www.portofzeebrugge.be

©luchtfotografie henderyckx - d.neyts/vhc - h.snijkers/la comapnia

Strategisch plan Toerisme Brugge 2012-2016

WES stippelt een traject (roadmap) uit voor Toerisme Brugge voor de planperiode 2012-2016. De inzichten in de problematiek en de keuzes die gemaakt moeten worden, baseren we deels op facts en figures, maar ook op de vele waardevolle gesprekken die we voeren met de stakeholders, individueel en via werkgroepen. Qua methodiek gebruiken we het **WES-metromodel** dat de problematiek en oplossingen catalogeert in organisatie, marketing en communicatie en productontwikkeling. We zijn er meer dan ooit van overtuigd dat onze opdrachtgevers nood hebben aan praktische oplossingen en dit trachten we dan ook te bieden.

Hebt u vragen over strategische planning? WES komt graag bij u langs voor een vrijblijvend gesprek.

Voor meer informatie, contacteer Christiane Gunst, christiane.gunst@wes.be, 050 36 71 41 of Rik De Keyser, rik.dekeyser@wes.be, 050 36 71 02

Bezoekersenquête Vakantiesalon 2012

Brussels Fairs & Exhibitions (BFE) organiseerde begin februari 2012, zoals elk jaar, het **Vakantiesalon** in Brussel. Op vraag van BFE deed WES een bevraging bij de bezoekers aan het Vakantiesalon. Het doel was om na te gaan wat het profiel van de bezoekers is, wat de grote kenmerken van hun reisgedrag zijn en in welke mate zijn of haar bezoek aan het Vakantiesalon voldoet aan de verwachtingen.
Er werd eveneens nagegaan in welke mate deze aspecten geëvolueerd zijn ten opzichte van een eerdere bevraging in 2005 en 2006. Op die manier kan BFE de vinger aan de pols houden en goed reageren op de evoluerende marktverwachtingen. Het is een instrument om behalve bezoekers ook de exposanten te overtuigen van de meerwaarde van het Vakantiesalon in Brussel.

Voor meer informatie, contacteer Lien Vanden Broucke, lien.vandenbroucke@wes.be, 050 36 67 72

ONDERNEMEN. HET ZIT IN ONS.

Ondernemen zit in ons. Van kindsbeen af. Geen wonder: we groeiden op in West-Vlaanderen, een provincie die steeds vooruit wil. Die innoveert en investeert in kennis. En die elke ondernemer groeikansen biedt door een gunstig bedrijfsklimaat te creëren. Een regio met unieke troeven zoals een uitmuntende infrastructuur en een ligging in hartje Europa.

KORTOM: West-Vlaanderen, een provincie gemaakt voor en door ondernemers, groot en klein.

www.west-vlaanderen.be
0800 20 021

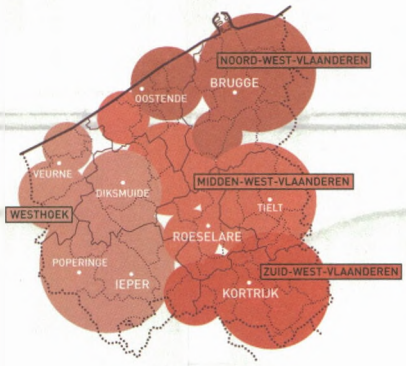

Danielle Van Hoecke
anno 2009: ingenieur

Viktor Verhelst
anno 2009: logistiek manager

Provincie
West-Vlaanderen
Door mensen gedreven

Ondernemen. Het zit in ons.

In deze rubriek stellen we telkens enkele titels uit de collectie van de WES-bibliotheek voor. Meestal hebben de publicaties iets te maken met het dossiernummer.

Groenboek en Witboek Nieuw industrieel beleid voor Vlaanderen

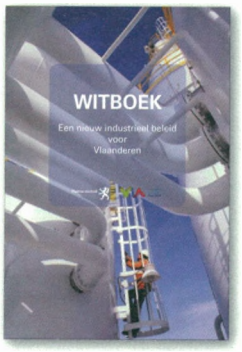

Beide nota's, de aanzet naar het Nieuw Industrieel Beleid (NIB) voor Vlaanderen, kunnen in dit themanummer niet ontbreken.

In het Groenboek NIB, voorgesteld in 2010, werd een richtinggevend beleidskader voorgesteld voor een nieuw industrieel beleid gericht op de transformatie van de Vlaamse industrie. De belanghebbenden uit de industrie konden daarna hun opmerkingen formuleren. Dit resulteerde in het Witboek.
Het Witboek NIB formuleert een overkoepelende visie op de toekomst van de Vlaamse industrie. Het NIB biedt als antwoord een samenhangend beleidskader rond vier pijlers: (1) Nieuwe Fabriek voor de toekomst, (2) Competentie- en arbeidsmarktbeleid, (3) Industrieel innovatiebeleid, (4) Infrastructuurbeleid.

Groenboek NIB: Uitgave Vlaamse overheid, 2010
Witboek NIB: Uitgave Vlaamse overheid, 2011
Beiden te downloaden op de site van de Vlaamse overheid of via www.kennisplatformeconomie.be

Flanders outlook 2012: a benchmarking of Flanders amongst the European regions

De jaarlijks benchmarking, opgesteld door de Studiedienst van de Vlaamse regering, wordt uitgevoerd voor indicatoren op het vlak van economie, arbeidsmarkt en innovatie. Daarbij worden 15 Europese regio's geselecteerd die op dat vlak een stapje verder staan. Dit zijn de regio's die Vlaanderen in het vizier dient te houden.

Auteur en uitgever: Studiedienst van de Vlaamse regering, 2012
Te downloaden op de site van de Studiedienst van de Vlaamse regering of via www.kennisplatformeconomie.be

Nieuwsgierig naar meer?
www.kennisplatformeconomie.be

Regions and innovation policy

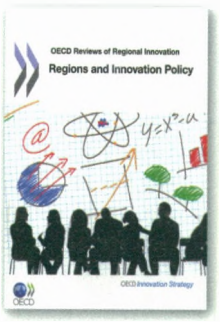

Deze publicatie richt zich tot nationale en regionale overheden die graag willen weten hoe ze de innovatiecapaciteit van regio's kunnen versterken. In het eerste deel onderzoekt men strategieën, beleid en bestuur, waarin uitgelegd wordt waarom regio's van belang zijn, hoe we tot een slimme beleidsmix kunnen komen. Het tweede deel van het boek bestudeert agentschappen, instrumenten en landeninformatie, waarbij aangetoond wordt hoe agentschappen hun impact kunnen vergroten en welke beleidsinstrumenten echt werken. In het laatste hoofdstuk vindt u een samenvatting per land.

Auteur en uitgever: OECD, 2011
ISBN 978-92-64-09738-4
Reeks: OECD Reviews of Regional Innovation

Ook het lezen waard:

- **De impact van subsidies en fiscale voordelen op onderzoek en ontwikkeling van ondernemingen in België (2001-2009)**
  Auteur: Michel Dumont
  Uitgave: Federaal Planbureau, 2012
  Reeks: Working Paper 8-12
  Te downloaden op de site van het Federaal Planbureau of via www.kennisplatformeconomie.be

- **Onderzoeksproject "Kennisclusters West-Vlaanderen"**
  Auteur: Econopolis Strategy i.s.m. POM West-Vlaanderen
  Uitgave: provincie West-Vlaanderen, 2012
  Te downloaden op de site van de POM West-Vlaanderen of via www.kennisplatformeconomie.be

- **Rapport Expertgroep Soete**
  Auteur en uitgever: Expertgroep voor de doorlichting van het Vlaams innovatie instrumentarium, 2012
  Te downloaden via www.kennisplatformeconomie.be

- **Innovation Union Scoreboard 2011: the Innovation Union's performance scoreboard for research and innovation**
  Auteur: UNU-MERIT
  Uitgave: Pro Inno Europe-Inno metricsTempus, 2012
  Te downloaden op de site van Pro Inno Europe of via www.kennisplatformeconomie.be

De belastingbetaler en de nieuwe antimisbruikbepaling

Peter HACKE • zaakvoerder ALASKA BRUGGE
Stefaan KINDT • zaakvoerder ALASKA KORTRIJK - IEPER

Om te vermijden dat juridische constructies worden opgezet louter om belastingen te ontwijken, heeft de wetgever reeds in 1993 een algemene 'antimisbruikbepaling' ingevoerd. Die bepalingen zijn recent zwaar verstrengd en dat roept een aantal problemen op voor de ondernemingen.

In de 'antimisbruikbepaling' van 1993 werd gestipuleerd dat een juridische constructie niet kon tegengeworpen worden aan de fiscus, wanneer deze kon bewijzen dat de constructie tot doel had belastingen te ontwijken.
De belastingplichtige kon echter nog ontsnappen indien hij kon bewijzen dat de constructie voldeed aan rechtmatige economische of financiële behoeften.
Deze bepaling werd ingevoerd omdat er volgens het overgrote deel van de rechtbanken iets was als 'geoorloofde belastingontwijking', dit in tegenstelling tot ongeoorloofde belastingontduiking of fraude.
Bij belastingontduiking worden eenvoudigweg geen belastingen betaald, niettegenstaande alle voorwaarden daartoe vervuld zijn.
Bijvoorbeeld: ik verhuur mijn gebouw aan mijn vennootschap, maar ik vermeld de huurinkomsten niet in mijn belastingaangifte.
Bij belastingontwijking daarentegen, plaatst men zich buiten het toepassingsgebied van de belasting.
Bijvoorbeeld: in plaats van mijn gebouw te verhuren aan mijn vennootschap, verkoop ik het vruchtgebruik ervan aan mijn vennootschap.
Vermits ik geen 'huur' ontvang, betaal ik in dit geval geen belasting op huurinkomsten.
De verkoop van vruchtgebruik op een gebouw is in de regel immers geen belastbaar onroerend inkomen.
Dit is toegelaten zolang ik alle gevolgen van deze verkoop van vruchtgebruik respecteer.
Dit houdt onder meer in dat de uitzonderlijke werken door mezelf als blote eigenaar worden gedaan en niet door de vennootschap die vruchtgebruiker is . Maar ook dat voor dit vruchtgebruik een normale prijs betaald wordt, die rekening houdt met de eigenheid van het vruchtgebruik.

Om dit te counteren werd dus in 1993 een algemene antimisbruikbepaling ingevoerd. 'Algemeen' in tegenstelling tot 'specifieke' antimisbruikbepalingen, waarin bepaalde situaties worden geviseerd, zoals bijvoorbeeld betalingen aan fiscale paradijzen of abnormale transacties met verbonden ondernemingen.

Zoals vermeld was het aan de belastingplichtige om te bewijzen dat de (in het voorbeeld) verkoop van het vruchtgebruik op het gebouw, ook economische of financiële motieven had, andere dan de belastingbesparing.
Eén van die motieven kon bijvoorbeeld de grotere rechtszekerheid zijn, die het vruchtgebruik biedt, in tegenstelling tot bijvoorbeeld de huur of het feit dat er geen verlenging mogelijk is zonder de instemming van de blote eigenaar.

TANDELOZE TIJGER

De in 1993 ingevoerde algemene antimisbruikbepaling, bleek echter een slag in het water te zijn. De hogere rechtbanken oordeelden dat de fiscus niet zomaar een onbelaste of minder belaste handeling mocht vervangen door een meer of zelfs door de meest belaste handeling.
Er moest volgens deze rechtbanken een handeling in de plaats gesteld worden die gelijksoortige gevolgen teweeg bracht en niet zomaar de meest belaste of de meest 'normale' handeling.
In het voorbeeld: de verkoop van het vruchtgebruik op een gebouw kan niet zomaar vervangen worden door een huurovereenkomst, omdat een huurovereenkomst andere juridische gevolgen heeft dan een verkoop van vruchtgebruik.
Op die manier werd de algemene antimisbruikbepaling een tandeloze tijger, zoals trouwens door meerdere juristen en fiscalisten was voorspeld.

Omdat het veel minder werk is om een algemene antimisbruikbepaling te schrijven, eerder dan vele specifieke, en het grote gat in de begroting dringend moest gedicht worden, werd een nieuwe poging ondernomen om een algemene antimisbruikbepaling in te voeren.
De nieuwe versie is wat betreft inkomstenbelasting in de regel van toepassing op aanslagjaar 2013 en op alle boekjaren die afsluiten vanaf 6 april 2012. Ook op alle handelingen rond registratie- en successierechten vanaf 1 juni 2012.
In de nieuwe antimisbruikbepaling staat dat de juridische constructie niet kan tegengeworpen worden aan de fiscus,

wanneer deze kan bewijzen dat er sprake is van fiscaal misbruik.
Omdat dit een volledig nieuw begrip is, wordt gespecificeerd dat er sprake is van fiscaal misbruik wanneer een belastingplichtige:

- zich ofwel buiten het toepassingsgebied van een belasting plaatst;
- ofwel maakt dat hij een belastingvoordeel kan genieten;
- en dit in strijd met de doelstelling van een bepaling.

Opnieuw kan de belastingplichtige nog ontsnappen indien hij kan bewijzen dat er andere motieven zijn dan het ontwijken van belastingen.

EEN KARREVRACHT PROBLEMEN

De problemen die deze vernieuwing oproept, zijn veelvuldig.

We vernoemen de belangrijkste:

1. **De notie 'fiscaal misbruik'** is een volledig nieuw begrip, waarvoor de minister van Financiën en de fiscus weigeren om concrete voorbeelden te geven.
   Integendeel, zij bevestigen beiden dat deze notie zal ingevuld worden door de praktijk. Met andere woorden: er zal iemand zijn nek moeten uitsteken en de tijd, het geld en het geduld opbrengen om de rechtbanken de gelegenheid te geven om zich hierover uit te spreken.
   Net zoals de eerste cassatiearresten, omtrent de in 1993 ingevoerde antimisbruikbepaling, zijn geveld in 2005 en 2007, zal het nu tot 2024 duren vooraleer duidelijkheid wordt verkregen over de nieuwe bepaling.
   Als gevolg hiervan heerst grote onzekerheid.
   Net zoals in 1993 zijn er vele vragen en veel verschillende antwoorden, zonder eenduidigheid.
   Kwatongen beweren zelfs dat het precies de bedoeling was om onzekerheid en angst te creëren zodat gedurfde constructies achterwege blijven.

2. **Strijdigheid met de Grondwet**
   De nieuwe antimisbruikbepaling geeft de fiscus de mogelijkheid om een rechtshandeling te vervangen door een andere zodra hij meent dat (in ons voorbeeld) de verkoop van het vruchtgebruik een fiscaal misbruik uitmaakt omdat dit tegen het doel van een fiscale bepaling ingaat.
   Dit terwijl er krachtens de Grondwet geen belasting kan zijn zonder een specifieke wet.
   Er is met andere woorden een wettelijke bepaling nodig die nauwkeurig omschrijft onder welke voorwaarden een belasting verschuldigd is.
   In ons voorbeeld: er is een specifieke bepaling nodig die de inkomsten uit de verkoop van het vruchtgebruik op een gebouw belastbaar stelt.
   Door de verkoop van het vruchtgebruik op een gebouw gelijk te stellen met een huur op het gebouw, miskent de fiscus deze grondwettelijke vereiste.
   Daarenboven wordt de Grondwet ook met de voeten getreden op het vlak van de bevoegdheidsverdeling tussen de federale staat, gemeenschappen en gewesten. Het zijn namelijk deze laatste die bevoegd zijn op het vlak van de registratie- en successierechten.
   Door de algemene antimisbruikbepaling ook toepasselijk te maken op dit vlak, miskent de federale staat aldus de in de Grondwet vastgelegde bevoegdheidsverdeling.

3. **Strijdig met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens**
   Het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens werd reeds meermaals toepasselijk verklaard in fiscale zaken. Zo werd bijvoorbeeld reeds geoordeeld dat een belastingplichtige een duidelijk zicht moet hebben op de gevolgen van zijn handelingen: het beginsel van rechtszekerheid.
   Het is moeilijk in te zien hoe de nieuwe antimisbruikbepaling hiermee rijmt.

Conclusie

De nieuwe antimisbruikbepaling is op eieren lopen voor alle belastingplichtigen, alsook voor hun adviseurs.
Deze manier van wetgeving draagt niet bij tot een gunstig ondernemingsklimaat dat werkgelegenheid en toegevoegde waarde kan creëren en waardoor op een billijke manier belasting zou kunnen geïnd worden. Dit met het oog op het opvullen van het gat in de begroting op een economisch verantwoorde manier. ■

Colofon

De artikelen in West-Vlaanderen Werkt zijn niet noodzakelijk de weergave van officiële standpunten van WES. Bij naamvermelding verschijnt de bijdrage onder de verantwoordelijkheid van de auteur.

Reproductie van of verwijzing naar één van de artikelen mag uitsluitend met correcte vermelding van auteur en bron én mits het bezorgen van een kopie aan de redactie.

Beschermcomité
prof. em. dr. Olivier Vanneste, eregouverneur Dirk De fauw, Guido Decorte, Bart Naeyaert, Gunter Pertry, Marleen Titeca-Decraene, Patrick Van Gheluwe,
leden van de deputatie

Redactiecomité
Voorzitter: prof. dr. Norbert Vanhove
Rik De Keyser, Tanja Termote, Lieselot Denorme, Brigitte Declerck, Jens Vannieuwenhuyse, Pascal Steeland, Lode Vanden Bussche

Coördinatie en eindredactie
Jan Bart Van In

Verantwoordelijke uitgever
Norbert Vanhove
Krakkestraat 3, 8200 St.-Andries (Brugge)

Advertentiewerving
Johan Bisschop
tel. 050 36 71 18 - fax 050 36 31 86
e-mail: johan.bisschop@wes.be

Oplage: 4.600 exemplaren

Redactie
WES vzw
Baron Ruzettelaan 33
8310 Brugge-Assebroek
tel. 050 36 71 36
fax 050 36 31 86
BTW BE 0408 382 668
E-mail: redactie@wes.be
www.westvlaanderenwerkt.be

Opmaak: WES
Foto cover: Sirris vzw
Druk: Vanden Broele, Brugge

MIX
Paper from responsible sources
FSC® C003371

Lid van de Unie van de Uitgevers van de Periodieke Pers

ISSN=1374-6235

'West-Vlaanderen Werkt'

West-Vlaanderen Werkt is een uitgave van WES vzw.
In elk nummer brengen wij:

- sociaaleconomisch nieuws met speciale aandacht voor West-Vlaanderen;
- wetenschappelijk onderbouwde artikelen en actuele informatie voor privaat en publiek management.

Abonnement

Een jaarabonnement 2012 is gratis.
Het tijdschrift 'West-Vlaanderen Werkt' verschijnt viermaal per jaar.
Registreren kan via de website van WES: www.wes.be

Wet op de privacy van 8/12/1992

'West-Vlaanderen Werkt' wordt u gratis toegestuurd door WES vzw. Indien uw gegevens onjuist zijn of indien u het tijdschrift niet meer wenst te ontvangen, neem dan contact met de redactie. WES deelt uw persoonlijke gegevens niet mee aan derden.

Andere WES-publicaties

Meerwaardeneconomie
'Zonder vooroordelen' - getuigenissen van West-Vlaamse organisaties over het werken met kansengroepen, 2007, 48 blz., gratis publicatie.

Regionale economie
(Ver)ken uw grens. Onderzoek naar de grensoverschrijdende bezoekersstromen in de Euregio Scheldemond, 2007, 35 blz.

Reeks
Facetten van West-Vlaanderen

59 Transvisite: grensoverschrijdende koop- en bezoekersstromen tussen West-Vlaanderen en Noord-Frankrijk, 2012, 40 blz., € 30,00
58 Demografische veranderingen en uitdagingen voor de West-Vlaamse regio's, 2011, 120 blz., € 30,00
57 Economische betekenis van het agrocomplex in West-Vlaanderen, 2009, 78 blz., € 30,00
56 Logistieke poort West-Vlaanderen, 2008, 82 blz., € 25,00
55 Koopstromen in kaart, 2007, 102 blz., € 25,00
54 Duurzame kwaliteit voor bedrijventerreinen, 2006, 64 blz., € 25,00
53 De migratie van West-Vlaamse jongeren: migratiemotieven en de gevolgen hiervan op de West-Vlaamse arbeidsmarkt en knelpuntberoepen, 2005, 47 blz., € 20,00
52 Strategisch plan voor de haven van Brugge-Zeebrugge, 2005, 64 blz., € 20,00

De betalende publicaties zijn btw inbegrepen, exclusief portkosten

*De volledige lijst van alle publicaties vindt u op **www.wes.be/publicaties***
*of kunt u aanvragen via **info@wes.be***
*of telefonisch via **050 36 67 70***
Ook terug te vinden op
www.kennisplatformeconomie.be

Multiplatform publishing

1. Centraliseren Digitale gegevens

- upload assets
- beheer vanuit centrale catalogus
- uniformiteit wordt gegarandeerd
- 1 versie ipv. verschillende lokale versies

2. Boodschap Bouwen

- opmaak verschillende templates
- templates kunnen geperso-naliseerd en geautomatiseerd worden
- vaste basisstructuur zorgt voor controle corporate identity

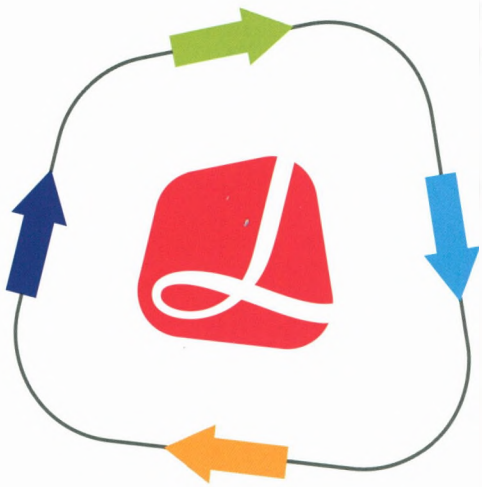

3. Boodschap Publiceren

- output naar verschillende kanalen
- print, web, mail en social media
- combinatie optimale autonomie van de klant met eigen know-how
- Multimediale producten kunnen automatisch gepubliceerd worden

4. Resultaten & monitoren Opvolgen

- duidelijke rapportage resultaten van de campagne
- altijd up-to-date overzicht van het verloop van de campagne
- resultaten kan je toetsen aan doelstellingen
- kwalitatieve analyse

flyers ➤ brochures ➤ catalogi ➤ website ➤ logo ➤ huisstijl ➤ grafische automatisatie digitale oplossingen ➤ tablet applicaties

Lieven Bauwensstraat 33, 8200 Brugge
T 050 456 177
info@vandenbroele.be
www.vandenbroele.be

VANDEN BROELE
GRAPHIC COMMUNICATIONS

/ barst je bedrijf uit zijn voegen?

/ Op zoek naar bedrijfsvastgoed in jouw streek?

Ontdek ons ruim aanbod op turner-dewaele.be

/ experts in bedrijfsvastgoed

dewaele groep

kantorennetwerk in oost-en west-vlaanderen

www.turner-dewaele.be